

Inleiding en context

De gemeente geeft in 2018 voor het vierde jaar uitvoering aan de brede ondersteuning van kinderen, jeugdigen, volwassenen en ouderen. Het gaat over jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning, beschermd wonen en participatie. Ook in 2018 wordt gewerkt aan de nieuwe inrichting van het sociaal domein om dit toekomstbestendig te maken. Dat gebeurt met een transformatieprogramma ([2015/168421](#)) dat stoelt op vier leidende patronen:

1. Werken vanuit het perspectief van de burger;
2. De kracht van de wijk;
3. Samenhangende aanpak zonder schotten of kolommen;
4. Samenwerken met alle betrokkenen, met respect voor ieders rol en belang.

Omdat vrijwel alle overeenkomsten in het sociaal domein met zorgaanbieders en andere partners zijn geëindigd, zijn deze leidende patronen opgenomen in de programma's van eisen. Hierdoor kan in de volgende periode een nieuwe impuls gegeven worden aan de transformatie, per 1 januari 2018 met gewijzigde inzet en aanbod voor Jeugd, Wmo en Participatie en per 1 juli 2018 voor Opvang Wonen en Herstel.

De transformatie sociaal domein krijgt in 2018 ook een impuls door de inzet van de versnellings-agenda uit december 2016 ([2016/487091](#)) en de beleidsintensivering uit de Kadernota 2017 ([2017/213926](#), blz. 58). Deze zijn voor een belangrijk deel gericht op de versterking van de preventieve en signalerende kracht van de sociale basis. Een goed functionerende sociale basis is een samenspel van informele diensten en netwerken en collectieve algemeen toegankelijke voorzieningen. Preventieve kracht en de ondersteuning van de informele zorg wordt, net als de signaleringsfunctie, versterkt zodat escalatie van problemen kan worden voorkomen. Sociale initiatieven die de wijken versterken worden beter ondersteund. Eenzaamheid, isolement en uitsluiting kunnen door het bevorderen van ontmoeting worden voorkomen en bestreden.

Werken vanuit het perspectief van de burger

De opgedane ervaringen en leerpunten uit de afgelopen drie jaar zijn verwerkt in de verwerving van zorg, ondersteuning en de bevordering van participatie voor de komende periode. En de gemeente blijft leren door de inrichting van een breed casuïstiekoverleg in het sociaal domein en door inzet op meer persoonlijk contact tussen gemeentelijke medewerkers en de klant. Niet voor niets is geïnvesteerd in klantmanagement. Deze leereffecten zorgen voor een beter resultaat voor de klant en worden geborgd in beleid en regels. Daarnaast wil de gemeente beter de effecten van inzet gaan meten om ook via die weg te zorgen dat het juiste voor de burger wordt gedaan.

De kracht van de wijk

De zorg en ondersteuning worden zo dicht mogelijk in de leefomgeving van de inwoners georganiseerd. Daarom werken de klantmanagers van Sociale Zaken inmiddels in wijkteams gekoppeld aan de wijken van de sociaal wijkteams. Vormen van individuele ambulante begeleiding worden per 2018 definitief wijkgericht georganiseerd in de sociaal wijkteams. Ook voor participatie wordt in 2018 gezocht naar nieuwe verbindingen in de stad met sociaal ondernemers en nieuwe, vaak kleine initiatieven in de wijk.

Samenhangende aanpak zonder schotten of kolommen

De gemeente heeft in 2017 met een aantal partners al geëxperimenteerd met een aanpak zonder schotten en een wijkgerichte benadering; in 2018 gaat dit echt van start. Veel vormen van (arbeidsmatige) dagbesteding zijn vanaf dat moment gekanteld naar een algemeen toegankelijke voorziening in de basisinfrastructuur met ruimte voor meerdere doelgroepen zonder indicatieproces.

Samenwerken met alle betrokkenen, met respect voor ieders rol en belang

Net als in de afgelopen periode zal de gemeente ook de komende jaren gezamenlijk met de partners de samenwerking verder vorm geven. De gemeente is opdrachtgever en stuurt op de transformatie, de aanbieders zijn de zorgspecialisten. Gemeente en partners zullen het samen moeten doen, vanuit het perspectief van de klant. Pilots en het leren van ervaringen van de klant, als ook van andere gemeenten zijn daarbij belangrijk.

Ontwikkeling Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten (BUIG)

De ontwikkeling van de BUIG vertoont een negatief beeld. Op basis van nadere analyse van de ontwikkeling van inkomsten en uitgaven in het kader van participatie-uitkeringen is geconstateerd dat in 2018 rekening gehouden moet worden met een tekort van circa € 3 miljoen. Dit tekort ontstaat uit een combinatie van een toenemend aantal uitkeringsgerechtigden tegenover een afnemend BUIG-budget.

De toename van het aantal uitkeringsgerechtigden wordt vooral verklaard uit de toename van het aantal ouderen, het aantal niet-westerse allochtonen (veelal statushouders) en het aantal Haarlemmers met een arbeidsbeperking die in het verleden toegang zouden hebben gehad tot de Wajong. De afname van de BUIG is het gevolg van een nadelige uitkomst voor gemeente Haarlem in het landelijk verdeelmodel. Onderstaande ontwikkelingen kunnen het begrote tekort nog beïnvloeden:

Conjuncturele ontwikkelingen

Er is landelijk sprake van economische groei en het aantrekken van de arbeidsmarkt. Ook het UWV maakt melding van een sterk dalende instroom in de WW-uitkering.

Vanzelfsprekend heeft deze ontwikkeling ook gevolgen voor het uitkeringenbestand van de gemeente. Daarnaast kan de economische situatie een effect hebben op uitstroom uit het huidige bestand, al is het een bekend fenomeen dat het bestand uitkeringsgerechtigden van gemeenten pas in tweede instantie de effecten van de aantrekkende arbeidsmarkt zullen ervaren. De omvang van deze effecten en het moment waarop ze zich voordoen zijn dus lastig te voorspellen.

Wijzigingen in het verdeelmodel

Naar aanleiding van de rapportages die in opdracht van de G4 en de gemeente Almere zijn opgesteld, is de verwachting dat het huidige verdeelmodel aangepast wordt ten gunste van gemeenten met een centrumfunctie, zoals Haarlem. De termijn waarop het model wordt aangepast en de omvang van het effect daarvan voor Haarlem zijn beide slecht voorspelbaar. Financiële gevolgen van eventuele inhoudelijke keuzen van het nieuwe kabinet zullen naar verwachting niet voor het midden van 2018 duidelijk zijn.

Effecten van lokaal beleid

Met het koersdocument Werk en Inkomen en het daarop gebaseerde project Ken je klant is een belangrijke koerswijziging op het terrein van Werk en Inkomen ingezet. Alle uitkeringsgerechtigden worden in een periode van 1,5 jaar gesproken. De verwachting is dat hierdoor een grotere groep uitkeringsgerechtigden aan het werk (voltijds of deeltijds) geholpen kan worden. Een tweede effect zal zijn dat onterecht gebruik van een uitkering vaker aan het licht zal komen, waardoor ook uitstroom zal ontstaan. Ook hier geldt dat de omvang en het moment waarop het effect optreedt nog niet goed te voorspellen is.

Ter dekking van het verwachte tekort wordt voorgesteld de WWB-reserve te versterken. Daarvoor moet een bedrag van circa € 5 miljoen aan de reserve toegevoegd worden om het risico in 2018 en 2019 op te kunnen vangen. Er zijn twee opties om deze versterking te realiseren:

1. Dotatie van een eventueel positief resultaat 2017 op de algemene middelen;
2. Dotatie van een eventueel positief resultaat 2017 binnen het sociaal domein.

Onderliggende programma's

Het cluster Sociaal bestaat uit drie programma's:

Programma 1: *Maatschappelijke participatie* gaat over de basisvoorwaarden om mee te kunnen doen in de samenleving, met voor iedereen toegankelijke activiteiten en voorzieningen, met informatie en advies en met lichte vormen van ondersteuning gericht op preventie en langer zelfstandig wonen.

Programma 2: *Ondersteuning en zorg* gaat over voorzieningen voor volwassenen en jeugd, veelal alleen toegankelijk met een beschikking.

Programma 3: *Werk, inkomen en schulden* gaat over het tijdelijke financiële vangnet en de toeleiding naar werk en scholing om zoveel mogelijk Haarlemmers te laten deelnemen aan de Haarlemse samenleving, bij voorkeur met betaald werk.

Hoofdkoers

Zorg voor jeugd, onderwijs en sport (programma 1 en 2)

Haarlem vindt het belangrijk dat haar jeugd gezond en veilig kan opgroeien en gelijke ontwikkelkansen heeft. Voor jeugd en ouders zijn er basisvoorzieningen, zoals kinderopvang, peuterspeelzalen, scholen, (jeugd-)gezondheidszorg, sport- en vrijetijdsvoorzieningen. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) biedt informatie en advies en CJG coaches bieden coaching en gezinsondersteuning bij vragen en problemen bij opvoeden en opgroeien en kunnen toeleiden naar specialistische jeugdhulp.

De samenwerking tussen het CJG, leerplicht en passend onderwijs wordt verder versterkt. De vernieuwing in de jeugdhulp en het jeugdhulpstelsel wordt verder vorm gegeven op basis van de Transformatieagenda, die in ontwikkeling is. Het Transitiearrangement ([2013/469125](#)) waarin meerjarige afspraken met jeugdhulpaanbieders zijn vastgelegd is hiervoor de onderlegger.

Ook worden de sportverenigingen gestimuleerd en ondersteund bij het versterken van hun maatschappelijke rol. Dit om samenhang in de buurt te bevorderen en met andere maatschappelijke organisaties een zinvolle dagbesteding aan kwetsbare groepen te bieden.

Sociale basis en voorzieningen voor zorg en ondersteuning (programma 1 en 2)

Eén van de randvoorwaarden om mee te doen in de samenleving is het op peil houden van een goed voorzieningenniveau op het gebied van welzijn, zorg, onderwijs en participatie. We noemen dit de sociale basis.

Met de beleidsintensivering uit de Kadernota 2017 wordt een extra impuls gegeven aan dit voorzieningenniveau. Er wordt verder ingezet op het versterken van vrijwillige inzet, worden mantelzorgers intensiever ondersteund om overbelasting te verminderen en te voorkomen, krijgt het samenwerkingsverband jeugd een impuls, wordt de digitale zelfredzaamheid versterkt en komt er extra inzet op thuisadministratie en het voorkomen van schuldenproblematiek.

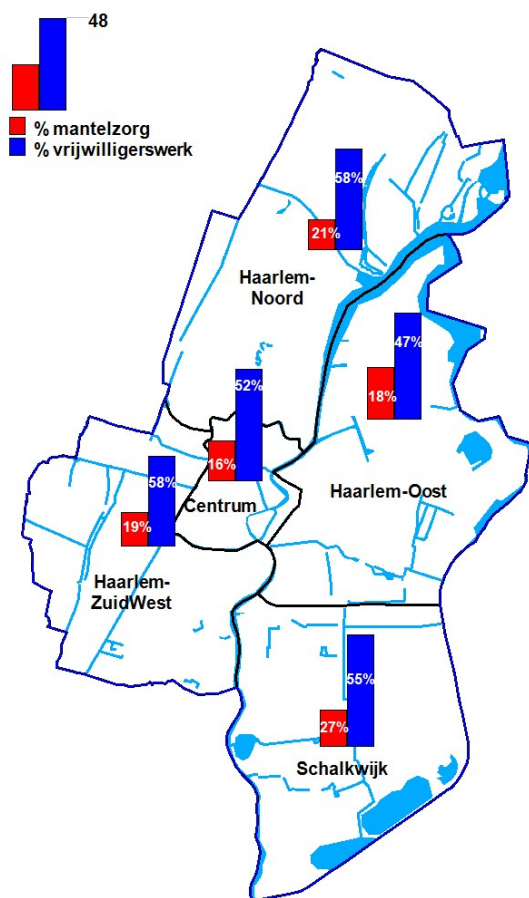
Om het gebruik van algemene voorzieningen verder te vergroten wordt ingezet op het verbeteren van de bekendheid van de mogelijkheden die de sociale basis biedt. Samen met de gesubsidieerde partners gaat de gemeente beter in beeld brengen welke effecten de inzet heeft.

Ook wordt met het Right to Challenge en met de innovatieregeling sociale initiatieven gewerkt aan verbetering en vernieuwing, waarbij overigens de innovatieregeling zal worden geëvalueerd. De ondersteuning van zelf- en belangenorganisaties wordt herzien. Er is meer

financiële ruimte om waardevolle initiatieven uit buurten te ondersteunen en zijn er subsidiemogelijkheden gekomen voor kleine, eenmalige initiatieven op actuele thema's.

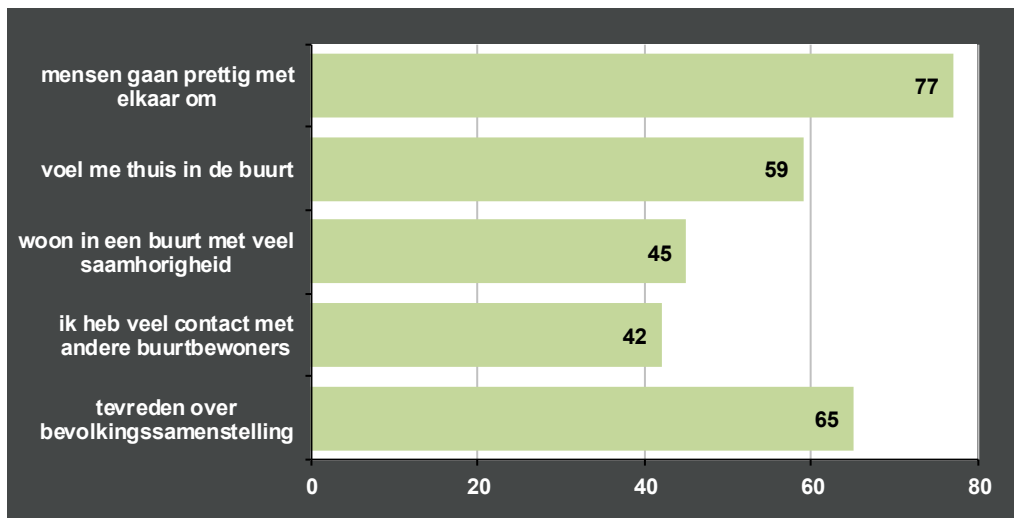
Met dit alles wordt de sociale basis in 2018 verder versterkt. Voor de verdere toekomst is het gesprek gestart met de partners in de stad, ongeacht of de gemeente met hen een subsidierelatie heeft. Dit gesprek moet leiden tot nieuwe uitgangspunten voor de sociale basis vanaf 2020 wanneer er een nieuwe subsidieperiode ingaat.

De rol van de vrijwilliger en de mantelzorger is en blijft van groot belang als onderdeel van de sociale basis. En de indicator 'sociale samenhang' zegt iets over hoe de Haarlemer aankijkt tegen deze sociale basis. Beide staan verbeeld in onderstaande figuren. De scores zijn ten opzichte van verleden jaar nagenoeg gelijk, maar bij dit soort gegevens worden ook geen grote afwijkingen verwacht op de kortere termijn.

Percentage Haarlemmers (15 jaar en ouder) dat aangeeft mantelzorg te verlenen en vrijwilligerswerk te doen naar gebied in 2016

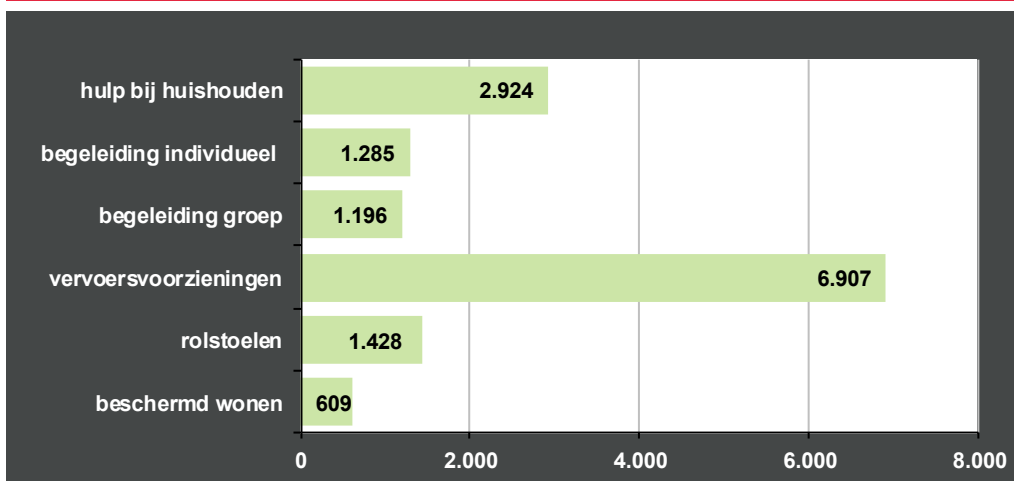
Percentage (helemaal) mee eens met hier genoemde uitspraken over uw buurt, 2016

Bron: Omnibusenquête Haarlem

Bij de voorzieningen voor volwassenen en jeugd beginnen, een paar jaar na de decentralisatie van deze zorgtaken van het Rijk naar de gemeenten, de gevolgen goed zichtbaar te worden. Burgers wonen langer zelfstandig thuis of verblijven korter in een instelling. Zij weten de gemeente en het sociaal wijkteam steeds beter te vinden voor de ondersteuning die zij daarbij nodig hebben. De ondersteuning die als voorziening wordt geboden is daardoor vaker langdurig en heeft betrekking op meerdere leefgebieden. De raakvlakken met medische zorg, zoals huisartsen, verpleegkundigen en behandelaren, worden groter. Door middel van nieuwe contracten met aanbieders van ondersteuning en vernieuwing van de regels voor het toekennen van voorzieningen, speelt de gemeente in op deze ontwikkelingen.

Aantal WMO-cliënten naar soort hulp, juli 2017

Bron: WMO cliënten Zuid-Kennemerland

Met het Beleidskader opvang, wonen en herstel ([2016/324154](#)) is een transformatie van de domeinen maatschappelijke opvang en beschermd wonen in gang gezet. Ook hiervoor worden nieuwe afspraken met aanbieders gemaakt en wordt regelgeving herzien. We zetten in op (1) preventie, door aan te sluiten op sociale en professionele netwerken op wijkniveau,

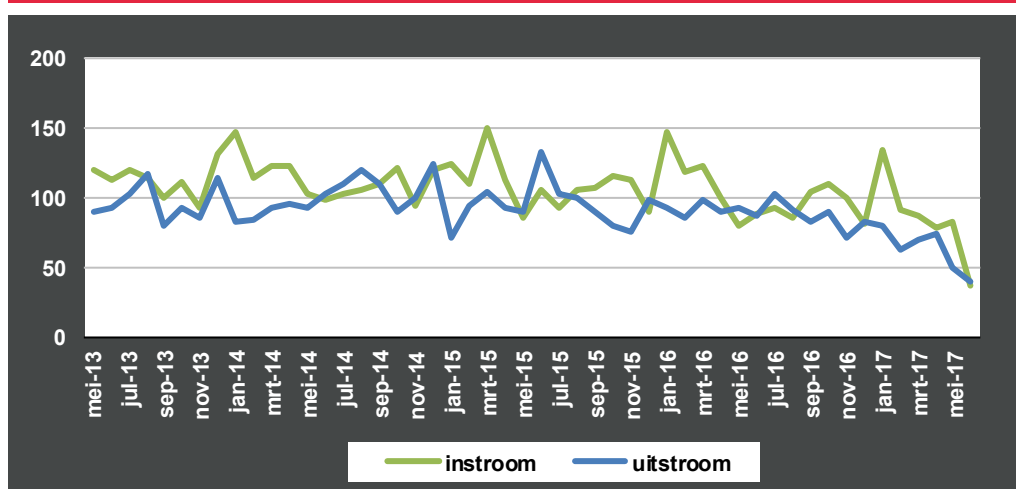
(2) hersteltrajecten op maat, door integrale ondersteuning op alle leefgebieden (en een experiment met het verstrekken van een financiële stimulans aan daklozen), en (3) zelfstandig wonen, door op korte termijn meer kleinschalige, betaalbare woningen te realiseren, waaronder woonunits voor zorgwekkende zorgmijders. Bij deze ontwikkelingen trekken we samen op met gemeenten in de regio. Daarmee lopen we vooruit op de aangekondigde overheveling van de financiële middelen van centrumgemeente Haarlem naar alle gemeenten afzonderlijk per 2020.

Werk, inkomen en schulden (programma 3)

De gemeente wil zoveel mogelijk mensen laten deelnemen (participeren) aan de samenleving. Daarom ondersteunt Haarlem inwoners op het gebied van werk, inkomen en bij schulden als ze dat op eigen kracht nog niet kunnen. De Participatiewet biedt de gemeente verschillende instrumenten die worden ingezet om alle doelgroepen, ook mensen met een arbeidsbeperking, daadwerkelijk te laten participeren, bij voorkeur door middel van betaald werk. Hierbij werkt de gemeente samen met partners in de regio. Op het werkplein werken gemeenten, re-integratiepartners en het UWV samen om de Haarlemmer een grotere kans op werk te bieden. Het Regionaal Werkbedrijf Zuid- Kennemerland en IJmond (samenwerkingsverband tussen gemeenten, UWV, werkgevers- en werknemersorganisaties) maakt regionale afspraken om garantiebannen voor mensen met een arbeidsbeperking te realiseren.

De strategie die de gemeente hier inzet, staat in het Koersdocument Werk en inkomen ([2016/255654](#)). De gemeente wil zich niet alleen richten op de directe bemiddeling naar werk maar spant zich ook in om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, en mensen die langdurig in een uitkeringssituatie zitten, te laten participeren door werk, opleiding of vrijwilligerswerk. Om Haarlemmers met een uitkering hierbij te kunnen ondersteunen hanteert de gemeente de principes 'Ken je klant' en 'Ken je stad'. 'Ken je klant' om op maat te kunnen ondersteunen. 'Ken je stad' om samen met partners in de stad meer mogelijkheden te creëren voor participatie.

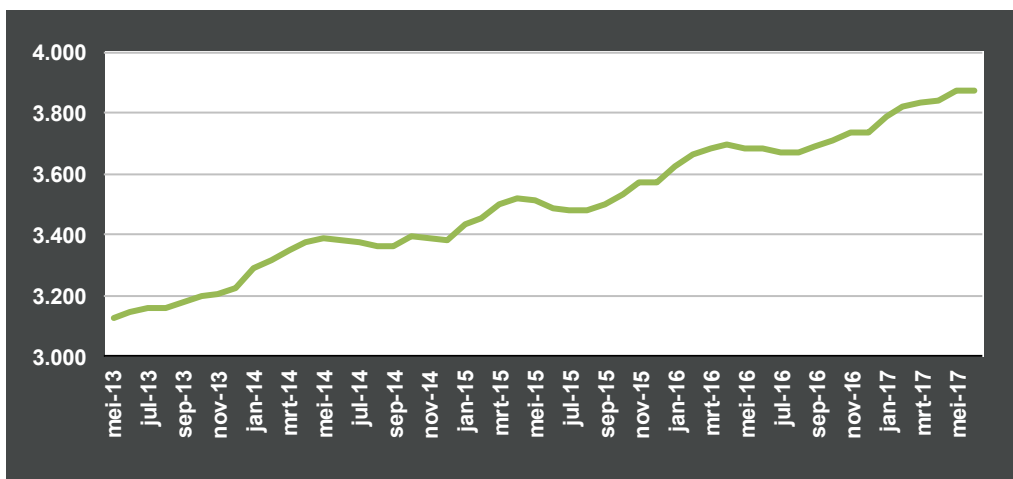
Ontwikkeling in- en uitstroom uitkeringen¹ in Haarlem, 2013-2017

Bron: Gemeentelijke registratie

¹ Participatiewet en IOAW/IAOZ

Ontwikkeling aantal uitkeringen¹ in Haarlem, mei 2013- juni 2017

Bron: Gemeentelijke registratie

¹ Participatiewet en IOAW/IAOZ

De gemeente kent verschillende voorzieningen om Haarlemmers met een minimuminkomen te ondersteunen. De afgelopen periode heeft de gemeente met succes ingezet op het breder bekendmaken van de verschillende mogelijkheden. Inwoners met een laag inkomen en een gemiddelde tot hoge zorgvraag kunnen deelnemen aan de gemeentepolis waarmee zij verzekerd zijn van uitgebreide en betaalbare zorg.

De gemeente zet daarnaast in op het ondersteunen van de Haarlemmers bij het voorkomen en oplossen van schuldenproblematiek. Zo zorgt de gemeente voor een brede toegang tot schulddienstverlening voor alle inwoners die hulp nodig hebben bij hun financiële problemen en zijn klantmanagers schulddienstverlening onderdeel van het sociaal wijkteam. De individuele situatie van de inwoner staat centraal en maatwerkoplossingen worden geboden. Bijvoorbeeld door het 023 Steunfonds, budgetbeheer op maat en een specifieke aanpak voor jongeren met schulden.

Programma 1 Maatschappelijke participatie

Commissie

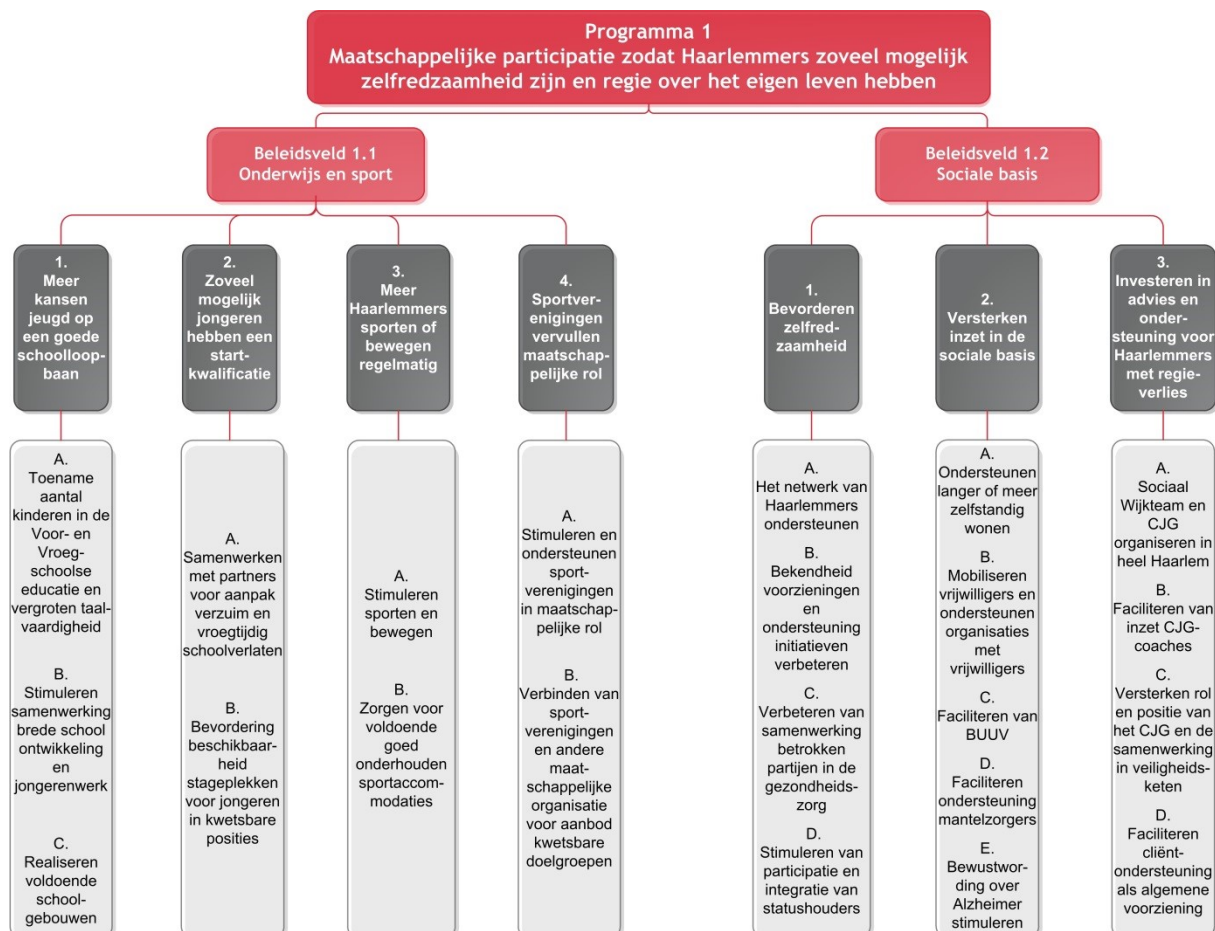
(Coördinerende) Portefeuilles

Afdeling(en)

Samenleving

Wmo en welzijn, Volksgezondheid, Jeugd, Onderwijs, Sport, Coördinatie sociaal domein

Stadszaken

Programmadoelstelling (missie)

De gemeente stimuleert dat zoveel mogelijk Haarlemmers zelfredzaam zijn en regie over hun eigen leven hebben, dat ze meedoen in de maatschappij en erbij horen. Daarvoor zijn goede algemeen toegankelijke voorzieningen (de sociale basis) nodig met aandacht voor welzijn, onderwijs, sport en gezondheid. Daarnaast is er advies en ondersteuning als daar behoefte aan is. De gemeente wil bijdragen aan de mate waarin elke Haarlemmer, ongeacht beperking of kwetsbaarheid, meetelt en mee kan doen en wil de inzet van (zwaardere) zorg voorkomen.

Context en achtergronden

Dit programma focust op twee beleidsvelden: Zorg voor jeugd, onderwijs en sport en Sociale basis. Binnen deze beleidsvelden is er een keur aan activiteiten en voorzieningen die helpen dat burgers zich geholpen en ondersteund voelen, zodat zij zelfstandig kunnen blijven functioneren en zo veel mogelijk mee kunnen doen, nu en in de toekomst. Het gaat om laagdrempelige, vrij toegankelijke, niet individueel geïndiceerde en veelal collectieve voorzieningen. De gemeente faciliteert en ondersteunt deze inzet van organisaties, waarbij de meerjarige afspraken waar nodig ook in 2018 worden geactualiseerd. Vanaf 2018 wordt geëxperimenteerd met het Right to Challenge, waarbij de verwachting is dat vooral in de sociale basis alternatieve inzet kan worden uitgetoetst.

Zorg voor jeugd, onderwijs en sport

Om de jeugd gezond en veilig te kunnen laten opgroeien en gelijke ontwikkelkansen te bieden zijn er basisvoorzieningen zoals peuterspeelzalen, scholen, (jeugd)gezondheidszorg, sport- en vrijetijdsvoorzieningen. De Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) en de CJG-coaches ondersteunen ouders, jeugd, professionals zoals docenten en huisartsen, bij opvoed- en opgroei-vragen. Als dat nodig is, coördineert het CJG specialistische hulp.

De ondersteuning kan versterkt worden door meer afstemming en intensievere samenwerking tussen jeugdhulp, leerplicht en passend onderwijs. Om zorg en ondersteuning zoveel mogelijk op basis van de ondersteuningsbehoefte van de jeugdige en het gezin af te stemmen moet meer tussen de zorgaanbieders, CJG en andere organisaties samengewerkt worden.

De maatschappelijke rol van sportverenigingen wordt meer gestimuleerd om de samenhang in de buurt te bevorderen en met andere maatschappelijke organisaties een zinvolle dagbesteding aan kwetsbare groepen te bieden.

Sociale basis

Naast de versterking van de sociale basis zet de gemeente in op de gezondheid van de Haarlemer, het langer zelfstandig wonen en de integratie van statushouders. Het medio 2017 vastgestelde lokaal gezondheidsbeleid ([2017/232133](#)) krijgt handen en voeten, onder meer met de uitrol van een netwerk van automatische externe defibrillators en de bijbehorende vrijwillige inzet in de stad. De tot nu toe opgedane ervaringen met het bevorderen van langer zelfstandig te wonen, zoals Wijkdorp 3.0, worden waar mogelijk elders toegepast. Nu het huisvesten van statushouders goed op gang is, wordt volop ingezet op participatie en integratie van de nieuwe Haarlemmers.

De extra inspanningen in het Jaar van de Ontmoeting (2017) moeten leiden tot structurele verbetering in de signalering en aanpak van eenzaamheid. In 2018 wordt, in het kader van Jaar van de Toegankelijkheid ingezet op fysieke én sociale toegankelijkheid van de stad voor eenieder.

Het beroep op de voorzieningen in de sociale basis wordt groter, niet alleen qua omvang, maar vooral ook qua (zwaardere/complexere) aard van de problematiek waar professionals in de basisinfrastructuur mee geconfronteerd worden. Daardoor wordt de samenwerking met meer gespecialiseerde zorg belangrijker, zoals met huisartsen en praktijkondersteuners, verpleegkundigen, ggz-behandelaars.

Haarlemmers en Haarlemse gezinnen die extra advies en ondersteuning nodig hebben, kunnen terecht bij, en worden gevonden door het sociaal wijkteam en het centrum voor jeugd en gezin (CJG). De informatie- en adviesfunctie is integraal onderdeel van deze teams. De expertise van het sociaal wijkteam en het CJG is verbreed en de onderlinge samenwerking wordt versterkt.

Het sociaal wijkteam richt zich op bewoners met regieverlies en problemen/vragen op meerdere domeinen. Het doel is om zorg en ondersteuning dichtbij, in de buurt of wijk te

bieden ter verbetering of vergroting van zelfregie van bewoners. De inzet is gericht op het (weer) mee (laten) doen van mensen vanuit een oplossingsgericht perspectief waarbij de focus ligt op wat er wel kan in plaats van wat er niet (meer) kan. Ook het netwerk van mensen wordt indien mogelijk en wenselijk hierbij actief betrokken. De ondersteuning is zo kort als kan en zo lang als nodig is.

Het CJG is de organisatie voor informatie en advies over opgroeien en opvoeden, voor coaching en gezinsondersteuning en voor toeleiding naar specialistisch (jeugd)hulp. CJG coaches worden ingezet op plaatsen waar dit nodig is om tijdig te signaleren, te interveniëren en zorg en welzijn dichtbij inwoners te organiseren. Het CJG is regievoerder in de vrijwillige hulpverlening en speelt een grote rol in het voorkomen, tijdige inzet of het verkorten van specialistische jeugdhulp.

Kaderstellende beleidsnota's

- Transitie sociaal domein, kadernota Samen voor Elkaar ([2012/172892](#))
- Nota Samen voor Elkaar, op weg naar een nieuwe sociale infrastructuur ([2013/55659](#))
- Beleidskaders Zorg voor Jeugd, Awbz, participatiewet en Wmo (transitieplan ondersteuning sociaal domein) ([2013/469125](#))
- Uitwerking doelen en effecten sociaal domein en transitie basisinfrastructuur ([2013/368525](#))
- Subsidies basisinfrastructuur sociaal domein vanaf 2016 ([2014/420648](#))
- Kaderstelling gemeentelijke vraag basisinfrastructuur sociaal domein 2016-2020 ([2015/68952](#))
- Transformatienota sociaal domein ([2015/168421](#))
- Plan van Aanpak Langer Zelfstandig Wonen ([2015/432194](#))
- Visie op de maatschappelijke integratie en participatie van statushouders in Haarlem ([2016/509673](#))
- Sociaal programma statushouders ([2016/1555743](#))
- Nota lokaal volksgezondheidsbeleid 2017-2020 ([2017/232133](#))
- Regionale en lokale verwervingsstrategie sociaal domein 2018 ([2016/604342](#))
- Uitgangspuntennota 'Samen voor jeugd: transitie jeugdzorg' ([2012/199782](#))
- Herijking visie jongerenwerk ([2015/200522](#))
- Lokale Educatieve Agenda 2015-2019 ([2015/166463](#))
- Regionale Educatieve Agenda 2015-2019 ([2015/090602](#))
- Regionale Agenda voor de toekomst 'Aanval op de schooluitval 2015 tot en met 2018 Zuid- en Midden-Kennemerland' ([2015/32177](#))
- Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs ([2015/166865](#))
- Vaststellen proces en onderdelen Strategisch huisvestingsplan Onderwijs 2018-2022 ([2017/194801](#))
- Agenda voor de Sport 2015-2019 'Samen Bewegen' ([2015/29476](#))
- Beleidsuitvoeringsplan Sportaccommodaties 2013-2018 ([2013/59413](#))
- Toekomstig extra areaal buiten- en binnensportaccommodaties ([2017/227826](#))

Beleidsvelden

Beleidsveld 1.1 Onderwijs en sport

Wat mag het kosten?

		bedragen x € 1.000				
Bel. veld	Programma	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
	Lasten (exclusief mutaties reserves)					
1.1	Onderwijs en sport	28.990	27.769	28.350	28.122	27.861
	Baten (exclusief mutaties reserves)					
1.1	Onderwijs en sport	-2.789	-2.328	-2.277	-2.277	-2.259
	Saldo lasten en baten excl. reserves	26.203	25.443	26.074	25.847	25.604

1. Meer kansen jeugd op een goede schoolloopbaan

Wat willen we bereiken?

Meer kansen voor de jeugd op een goede schoolloopbaan in voldoende geoutilleerde schoolgebouwen, vanaf de voorschoolse periode tot en met het voorgezet onderwijs.

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- De gemeente werkt samen met de partners in de stad aan een toename van het aantal kinderen in de Voor- en Vroegschoolse Educatie-voorzieningen (VVE) en aan het vergroten van taalvaardigheid om meer kinderen een goede start en gelijke kansen te bieden. Hierbij is het noodzakelijk dat voor ieder kind een plaats beschikbaar is. Voor een specifieke doelgroep leerlingen wordt een onderwijsinterventie bij het vak rekenen-wiskunde in samenwerking met het primair onderwijs uitgewerkt.
- De gemeente stimuleert de samenwerking tussen uitvoerende partners in brede schoolontwikkeling en jongerenwerk waarbij op stedelijk en buurtniveau activiteiten worden aangeboden onder en na schooltijd. Het samenwerkingsverband jeugd richt de activiteiten op risicoleerlingen. De uitvoerende partners werken bij de voorbereiding en uitvoering samen.
- De gemeente realiseert, samen met de schoolbesturen, voldoende goed geoutilleerde schoolgebouwen, gebaseerd op leerlingenprognoses en beschikbare ruimte in de omgeving van de school. Visievorming over integrale kindcentra wordt verder ontwikkeld. Voor de duurzaamheid van schoolgebouwen worden, samen met de schoolbesturen, verschillende uitvoeringsmogelijkheden ontwikkeld.

Prestatie-indicator	Nul-meting	Realisatie		Streefwaarden					Bron
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
c. Het aantal (ver)nieuwbouw en uitbreidingen onderwijshuisvesting vanwege het groeiend aantal leerlingen	6 (2009)	4 (2012) 4 (2013) 4 (2014) 3 (2015) 1 (2016)	2	0	1	2	2	3	Gemeentelijke registratie, Strategisch Huisvestingsplan, Onderwijs (SHO) / Jaarplan Onderwijshuisvesting

2. Zoveel mogelijk jongeren hebben een startkwalificatie

Wat willen we bereiken?

Zo veel mogelijk jongeren sluiten hun schoolloopbaan af met een start- of beroepskwalificatie, zodat zij goed in staat zijn in de samenleving te participeren via de arbeidsmarkt of via een vervolgstudie.

Effectindicator	Nul-		Streefwaarden						Bron
	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Voortijdige schoolverlaters: Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder start-kwalificatie, het VO- en MBO-onderwijs verlaat	5,0% (2007)	4,6% (2012) 2,7% (2013) 2,1% (2014) 2,1% (2015) ¹	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) BZK
Absoluut verzuim: Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen	1 (2014)	1 (2014) ¹	1	1	1	1	1	1	Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) BZK
Relatief verzuim: Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen	61 (2014)	61 (2014) ¹	35	30	30	30	30	30	Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) BZK
Het percentage achterstands-leerlingen (4-12 jaar) in het primair onderwijs dat kans heeft op een leer-achterstand	25,44 (2005)	12,33% (2012)	-	- ²	-	-	-	-	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel BZK

¹ De voorlopige cijfers over het schooljaar 2016-2017 worden door het Ministerie van OCW rond 1 maart van het kalenderjaar volgend op het schooljaar bekend gemaakt. De definitieve cijfers over genoemd schooljaar verschijnen in het najaar van 2018.

² Het Verwey Jonker Instituut houdt deze gegevens met het instrument Kinderen in Tel bij. Zij doet dit onderzoek echter niet jaarlijks.

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- De gemeente Haarlem als contactgemeente op het gebied van RMC/vsv van de regio Midden- en Zuid-Kennemerland werkt samen met de partners in de regio in de aanpak van verzuim en voortijdig schoolverlaten in het kader van het meerjarenbeleidsplan "Aanval op de uitval" ([2015/32177](#)). Hiertoe wordt onder meer extra aandacht besteed aan kwetsbare jongeren door de inzet van uitstroomtafels als instrument en de inzet van jobcoaches. Deze aanpak wordt in opdracht van het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten gerealiseerd.

- b. De gemeente bevordert de beschikbaarheid van stageplekken om de beschikbaarheid van een arbeidsplek voor jongeren in kwetsbare posities te stimuleren. Vooral jongeren uit het praktijk- en voortgezet speciaal onderwijs en jongeren die langer dan een jaar niet op school zijn ingeschreven, worden begeleid naar stageplekken, vervolgscholing en/of arbeidsmarkt.

Prestatie-indicator	Nul-meting	Realisatie		Streefwaarden					Bron
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
b. Het aantal stageplekken ter versterking aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt	30 (2011-2012)	40 (2012-2013) 60 (2013-2014) 70 (2014-2015)	90	100	100	100	100	100	Gemeentelijke registratie

3. Meer Haarlemmers sporten of bewegen regelmatig

Wat willen we bereiken?

Meer Haarlemmers sporten of bewegen regelmatig op goed onderhouden sportparken of daarbuiten.

Effectindicator	Nul-meting	Realisatie	Streefwaarden						Bron
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Het percentage Haarlemmers dat aan de Nederlandse norm gezond bewegen voldoet:									
Kinderen (4-11 jaar) ¹	96% (2014)	96% (2014)	-	-	96%	-	-	-	Kindermonitor GGD Kennemerland (vierjaarlijks)
Scholieren (2 ^e en 4 ^e klas voortgezet onderwijs) ¹	49% ² (2016)	49% (2016)	-	-	-	-	51%	-	Jeugdmonitor Emovo GGD Kennemerland (vierjaarlijks)
Volwassenen (19-65 jaar) ¹	65% (2012)	65% (2016)	-	-	-	65%	-	-	Gezondheidsmonitor GGD Kennemerland
Ouderen (>65 jaar) ¹	70% (2012)	73% (2016)	-	-	-	73%	-	-	Gezondheidsmonitor GGD Kennemerland
Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners	49,1% (2014)	49,1% (2014) ²	49%	49%	48%	48%	48%	48%	RIVM-Zorgatlas BZK

¹ Kinderen: tenminste 3 uur per week bewegen als totaal van buiten spelen, lopen/fietsen naar en van school, schoolsport of sporten bij een sportvereniging. Scholieren: tenminste 1 uur per dag bewegen. Volwassenen: tenminste 30 minuten gedurende minimaal 5 dagen per week bewegen. Ouderen: tenminste 30 minuten gedurende minimaal 5 dagen per week met leeftijd specifieke intensiteit.

² De effectindicator van 2013 (% scholieren dat gemiddeld minimaal 1 uur per dag beweegt) wordt niet meer gemeten in de Jeugdmonitor Emovo GGD. Daarom is deze effectindicator per 2016 aangepast naar een indicator die wel onderzocht wordt in dit onderzoek (% scholieren dat minstens 5 dagen per week minstens 1 uur beweegt).

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- De gemeente stimuleert sporten en bewegen voor jong en oud door de inzet van buurtsportcoaches. Vanuit het sportstimuleringsfonds organiseren partners in de stad extra sportactiviteiten en talentontwikkeling in de topsport. Daarnaast wordt de acceptatie en gelijke behandeling in de sport versterkt. Voor de duurzame doorstart Haarlemse Honkbalweek zijn extra middelen vrijgemaakt.
- De gemeente zorgt voor voldoende onderhouden binnen- en buitensport-accommodaties, sporthallen, zwembaden en gymzalen. Om het bestaand areaal sportvelden op conditieniveau te houden wordt geïnvesteerd in vervanging van deze velden. Gezien de bezuinigingen m.b.t. sportaccommodatie worden buitensportverenigingen gecompenseerd in de lasten van de gebruikersheffing WOZ. Een meerjarige doorkijk binnensportaccommodaties wordt ontwikkeld. Onderzoek wordt gedaan naar de behoefte aan zwemwater als gevolg van de groeiende Haarlemse bevolking. SRO Kennemerland BV voert in opdracht van gemeente het beheer, exploitatie en onderhoud van alle sportaccommodaties uit. Duurzaamheidsmaatregelen worden getroffen. Om het vandalisme op sportaccommodaties te verminderen is een werkgroep (gemeente, Sportsupport, SRO, politie, jongerenwerk) actief, die problemen op een integrale wijze probeert op te lossen.

Prestatie-indicator	Nul-meting	Realisatie		Streefwaarden					
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	Bron
b. Het percentage goed onderhoud sportaccommodaties (o.b.v. bouwkundige conditienormen)	93% (2014)	94% (2015) 95% (2016)	95%	95%	95%	95%	95%	95%	Registratie SRO

4. Sportverenigingen vervullen maatschappelijke rol

Wat willen we bereiken?

Sportverenigingen vervullen een maatschappelijke rol in het sociaal domein.

Effectindicator	Nul-meting	Realisatie	Streefwaarden						
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	Bron
Oordeel Haarlemmers over binnen- en buiten sportaccommodaties, sporthallen, zwembaden en gymzalen in Haarlem (rapportcijfer) ¹	7,3 (2007)	7,0 (2012) 7,1 (2013) 7,1 (2014) 7,5 (2015)	≥7,0	≥7,0	≥7,0	≥7,0	≥7,0	≥7,0	Omnibus-onderzoek

¹ Tot en met 2015 is gevraagd naar het oordeel over alle sportvoorzieningen samen. In het Omnibusonderzoek 2016 wordt een splitsing gemaakt naar de genoemde voorzieningen.

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- De gemeente stimuleert en ondersteunt sportvereniging in het nemen van hun maatschappelijke rol bij het bevorderen van de samenhang in de buurt. Dit gebeurt vanuit het sportstimuleringsfonds en door inzet van buurtsportcoaches en verenigingsondersteuners.
- De gemeente verbindt sportverenigingen en andere maatschappelijke organisaties om kwetsbare doelgroepen een zinvolle besteding te bieden en hen te stimuleren actief in de samenleving te participeren. Dit gebeurt ook vanuit het 'sportverenigingen in het sociaal domein'.

Beleidsveld 1.2 Sociale basis

Wat mag het kosten?

		bedragen x € 1.000				
Bel. veld	Programma	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
	Lasten (exclusief mutaties reserves)					
1.2	Sociale basis	24.883	24.723	24.071	24.035	23.889
	Baten (exclusief mutaties reserves)					
1.2	Sociale basis	-102	-102	-80	-80	-80
	Saldo lasten en baten excl. reserves	24.781	24.621	23.991	23.955	23.809

1. Bevorderen zelfredzaamheid

Wat willen we bereiken?

Haarlemmers maken om zo zelfredzaam mogelijk te zijn voor ondersteuning en zorg meer gebruik van hun eigen netwerk en van buurtgerichte voorzieningen. Daarnaast zijn er voor iedereen toegankelijke voorzieningen met de focus op preventie. De ondersteuning gaat uit van de kracht en mogelijkheden van de bewoner.

Nul-			Streefwaarden						Bron
Effectindicator	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Percentage Haarlemmers dat zichzelf volledig zelfredzaam beschouwt (geen hulp nodig)	85% (2013)	85% (2014) 88% (2015) 84% (2016)	88%	88%	89%	89%	89%	89%	Omnibus-onderzoek
Percentage Haarlemmers dat aangeeft voldoende contact te hebben	82% (2007)	69% (2012) 70% (2013) 71% (2014) 71% (2015) 68% (2016)	>75%	>77%	>79%	>80%	>80%	>80%	Omnibus-onderzoek

Nul-			Streefwaarden						Bron
Effectindicator	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Percentage Haarlemmers dat	50% (2016)	50% (2016)	-	55%	60%	65%	65%	65%	Omnibus-onderzoek

aangeeft voldoende bekend te zijn met de mogelijkheden om informatie, advies, ondersteuning en hulp te verkrijgen.

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- De gemeente faciliteert en stimuleert dat Haarlemmers een netwerk hebben en onderhouden en dat Haarlemmers zich inzetten voor elkaar, met kleinschalige wijk- of buurtgerichte (burger)initiatieven voor ontmoeting, ondersteuning en hulp. De gemeente ondersteunt zelf- en belangenorganisaties om hen in staat te stellen de emancipatie, participatie en zelfredzaamheid van hun achterban goed vorm te kunnen geven en de verbinding tussen de gemeente en deze groepen versterkt wordt.
- De gemeente stimuleert dat de bekendheid van de voorzieningen en de ondersteuning van initiatieven wordt verbeterd, innovatie wordt gestimuleerd. De gemeente organiseert dat er een goede digitale sociale kaart voor burgers en professionals beschikbaar is en faciliteert de informatievoorziening van het CJG (website) met informatie over opvoeden en opgroeien voor jeugd en ouders.
- De gemeente verbetert de samenwerking met eerstelijns gezondheidszorg, de zorgverzekeraars en uitvoerende partijen om de gezondheid van de inwoners te verbeteren en zet in op scholing zodat in Haarlem de methodiek 'van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag' om de gezondheid van mensen te versterken, meer wordt gebruikt.
- De gemeente stimuleert de participatie en integratie van statushouders. Vanwege de afnemende taakstelling en verminderde rijksbijdrage wordt gekeken naar de opzet van het programma voor de statushouders, waarbij zij snel worden geïnformeerd over en geactiveerd op onder andere werk en opleiding, gezondheid en het participatieverklaringstraject.

2. Versterken inzet in de sociale basis

Wat willen we bereiken?

De Haarlemmer zelf is het belangrijkste onderdeel van de sociale basis. Door hen individueel en collectief te ondersteunen en door de juiste voorwaarden te scheppen, wordt hun inzet om zelfredzaam te blijven en om zich in te zetten voor anderen ondersteund.

Nul-			Streefwaarden						Bron
Effectindicator	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Percentage Haarlemmers dat vrijwillige inzet pleegt	55% (2015)	55% (2016)	≥55%	≥55%	≥55%	≥55%	≥55%	≥55%	Omnibus-onderzoek

Nul-			Streefwaarden						Bron
Effectindicator	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Percentage mantelzorgers dat aangeeft (zeer) vaak overbelast te zijn	12% (2009)	11% (2012) 9% (2013) 11%	11%	11%	9%	9%	9%	9%	Omnibus-onderzoek

(2014)
16%
(2015)

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- De gemeente stimuleert ontwikkelingen die langer of (weer) zelfstandig wonen bevorderen, enerzijds door voorlichting en informatievoorziening en anderzijds door voorzieningen te stimuleren. Bijvoorbeeld een samenhangend pakket van woondiensten (klussen, boodschappen maaltijden, alarmering) dat Haarlemmers ondersteunt bij praktische problemen in het dagelijks leven, zowel gratis als tegen (beperkte) kosten, maar ook een tablet voor ouderen (Compaan) en domotica.
- De gemeente faciliteert het werven en motiveren van inwoners uit alle groepen van de samenleving om zich vrijwillig in te zetten, met extra inzet op specifieke groepen als kwetsbare inwoners, statushouders en op de stadsdelen Oost en Schalkwijk. Ook ondersteunt de gemeente organisaties die met vrijwilligers werken, zodat zij beter ook de kwetsbare inwoner als vrijwilliger kunnen betrekken.
- De gemeente faciliteert BUUV. De samenwerking en verbinding met andere partijen wordt versterkt en er komt een fysieke centrale ingang voor vrijwillige inzet. Ook ondersteunt BUUV bewoners om initiatieven van de grond te krijgen, te verbinden en bekend te maken. BUUV beheert de website haarlemontmoet.nl.
- De gemeente faciliteert goede ondersteuning van mantelzorgers met informatie en advies (onder meer met een inlooplocatie), respijtzorg en individuele ondersteuning, waarbij intensiever wordt ingezet op een eerder bereik en op het verminderen van vraagverlegenheid.
- De gemeente zet, samen met Alzheimer Nederland, in op het bewust maken van de stad dat meer inwoners met beginnende dementie thuis wonen en op voorlichting zodat signalen worden opgepakt en de stad (inwoners, winkels) er beter mee om kan gaan en dementievriendelijk wordt. Ook worden voorzieningen gerealiseerd, zoals een Odensehuis, een inloophuis voor mensen met kanker en hun mantelzorgers en de Herstelacademie voor educatie en zelfhulp voor mensen met psychische kwetsbaarheid.

Prestatie-indicator	Nul-meting	Realisatie	Streefwaarden						Bron
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
c. Aantal matches via BUUV	1.200 (2011)	1.600 (2012) 1.800 (2013) 2.200 (2014) 3.220 (2015) 3.230 (2016)	4.500	3.250 ¹	3.250	3.250	3.250	3.250	CMS Systeem BUUV
c. Aantal actieve deelnemers BUUV	1.090 (2011)	1.790 (2012) 2.530 (2013) 3.250 (2014) 4.320 (2015) 5.440 (2016)	5.960	6.480	6.700	6.830	6.900	6.900	CMS Systeem BUUV

¹ De streefwaarde is ten opzichte van 2017 naar beneden bijgesteld. De oorspronkelijke streefwaarde is te optimistisch gebleken. Met de huidige inzet is 3.250 matches een realistisch aantal. Daarbij komt dat vervolgmatches buiten het BUUV-systeem omgaan.

Prestatie-indicator	Nul-meting	Realisatie	Streefwaarden						Bron
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
d. Aantal mantelzorgers dat ondersteund wordt om overbelasting te verminderen	584 (2007)	1.996 (2012) 2.003 (2013) 2.079 (2014) 4.042 (2015) 4.083 (2016)	≥4.100	≥5.000	≥5.000	≥5.000	≥5.000	≥5.000	Registratie Tandem

3. Investeren in advies en ondersteuning voor Haarlemmers met regieverlies

Wat willen we bereiken?

Zwaardere vormen van zorg en escalatie van problemen worden voorkomen doordat meer kwetsbare Haarlemmers en Haarlemse gezinnen met regieverlies en problemen/vragen op meerdere domeinen tijdig informatie, advies en ondersteuning krijgen. De ondersteuning, van sociaal wijkteam en centrum voor jeugd en gezin samen, is er op gericht dat Haarlemmers zoveel mogelijk zeggenschap hebben over wat zij nodig hebben om de grip op hun leven terug te krijgen en vaardiger te worden in het oplossen van problemen.

Effectindicator	Nul-		Streefwaarden						Bron
	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Bekendheid mogelijkheid gebruik te maken van cliëntondersteuning	41,5% (2015)	41,5% (2015) ¹	60%	62%	62%	66%	68%	68%	Cliëntervaringsonderzoek Wmo ²

¹ Het Cliëntervaringsonderzoek is in 2016 niet gehouden.

² Het Cliëntervaringsonderzoek wordt gehouden onder cliënten die een beschikking maatwerkvoorziening Wmo hebben gehad.

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

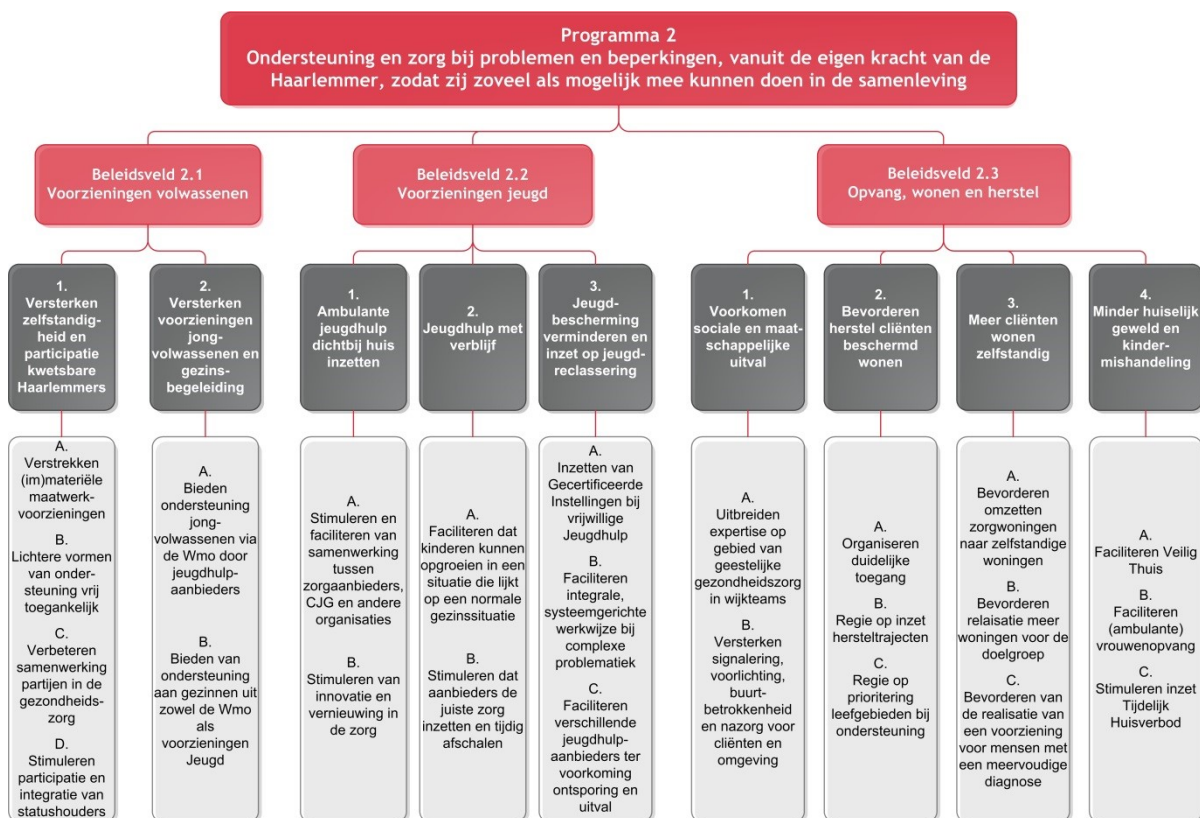
- De gemeente organiseert in alle gebieden van Haarlem sociaal wijkteams (SWT) en centra voor jeugd en gezin (CJG) waar de burger persoonlijk, telefonisch of digitaal, informatie, advies en zo nodig wordt doorverwezen. De toegang is laagdrempelig. Bij contact wordt breed gekeken naar de vraag én naar de context. De ondersteuning focust op versterking van de eigen kracht en het netwerk van bewoners, maar heeft de intensiteit die nodig is. Het CJG en het SWT werken steeds intensiever samen, betrekken elkaar bij informatie- en adviesvragen en zorgen voor warme overdracht.
- De gemeente faciliteert de inzet van CJG-coaches op plekken waar dit nodig is, waardoor zorg en welzijn dichtbij en passend bij de mensen wordt georganiseerd zodat er tijdig gesignaleerd en geïntervenieerd kan worden. Er wordt generalistische ondersteuning en toegang tot specialistische (jeugd)hulp geboden. De samenwerking met huisartsen wordt geïntensiveerd door het inzetten van CJG-coaches met GGZ-expertise als praktijkondersteuning bij een aantal huisartspraktijken. De coaches bieden direct ondersteuning en kunnen zo nodig toeleiden naar passende specialistische hulp.
- De rol en positie van het CJG en samenwerking in de veiligheidsketen wordt versterkt. Bij gezinnen met meerdere problemen en waar onveiligheid dreigt, blijft het CJG zo lang als mogelijk naast het gezin staan en haalt indien nodig veiligheidsexperts erbij van Veilig Thuis of de Gecertificeerde Instelling. Alle partijen werken samen met het gezin, binnen het principe 'wrap around care' met het doel de veiligheid op korte termijn en blijvend te borgen.

- d. De gemeente faciliteert onafhankelijke cliëntondersteuning als algemene voorziening, kosteloos toegankelijk voor alle Haarlemmers. Deze cliëntondersteuning kent verschillende vormen en kan door diverse organisaties geboden worden. Voorbeelden zijn sociaal raadslieden en ouderenadviseurs en een onafhankelijke professionele ondersteuningsorganisatie.

Prestatie-indicator	Nul-meting	Realisatie	Streefwaarden					Bron
			2017	2018	2019	2020	2021	
a en b. Het aantal casussen in behandeling bij het sociaal wijkteam	825 (2015)	825 (2015) 894 (2016)	950	1.000	1.050	1.100	1.150	Gemeentelijke registratie
a en b. Het aantal huishoudens dat gebruik heeft gemaakt van het Centrum Jeugd en Gezin	815 (2015)	815 (2015)	925	950	1.000	1.050	1.100	Jaarverslag CJG
a en b. De mate van tevredenheid (beleving) van jeugdigen en hun ouders over het CJG	(2017)							CJG Exit-vragenlijsten
a en b. De mate waarin ouders en jeugdigen vermindering van de problematiek ervaren na ingezette ondersteuning vanuit het CJG	(2017)							CJG Start- en exitlijsten

Programma 2 Ondersteuning en zorg

Commissie	Samenleving
(Coördinerende) Portefeuilles	Wmo en welzijn, Volksgezondheid, Jeugd, Onderwijs, Sport, Coördinatie sociaal domein
Afdeling(en)	Stadszaken en Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Programmadoelstelling (missie)

De gemeente organiseert specialistische ondersteuning en zorg op maat. Als er sprake is van een beperking, van chronische, psychische of psychosociale problemen of als jeugdigen opgroeien in een onveilige situatie of een strafbaar feit hebben begaan, wordt er passende zorg geleverd. Deze ondersteuning en zorg wordt geboden tot het niet langer nodig is en gaat uit van de individuele burger, de leefeenheid of het gezin. Het doel daarbij is dat Haarlemmers vanuit eigen kracht weer of zoveel mogelijk kunnen participeren in de maatschappij.

Context en achtergronden

Sinds een paar jaar is de verantwoordelijkheid van de gemeente voor de ondersteuning van kwetsbare burgers flink uitgebreid. De gemeente is nu verantwoordelijk voor alle niet-medische zorg en ondersteuning voor mensen met psychische problemen, verstandelijke of lichamelijke beperkingen en beperkingen als gevolg van het ouder worden. De gemeente hanteert bij de uitvoering van deze taken de volgende uitgangspunten:

- Licht waar het kan, intensief waar het moet
- Ondersteuning dicht bij de burger organiseren
- Regie bij de burger
- Inclusie en normalisatie
- Preventie en vroegsignalering
- Nieuwe en/of andere vormen van ondersteuning
- Optimaliseren van inzet van vrijwilligers en mantelzorgers

De eerste jaren heeft nadruk gelegen op een geleidelijke overgang van de taken en zorgcontinuïteit voor cliënten. Daar waar zich negatieve effecten voordeden – zoals bij de huishoudelijke ondersteuning – zijn deze gecorrigeerd. Daarmee is de basis gelegd om de uitvoering van de nieuwe taken de komende jaren meer in overeenstemming te brengen met bovengenoemde uitgangspunten. Dat doen we aan de ene kant door de sociale basis te versterken en een deel van de meer gespecialiseerde ondersteuning vrij toegankelijk te maken en dicht bij de burger te organiseren (zie ook programma 1). Aan de andere kant zien we een verzwaring van de problematiek van de doelgroep waarvoor de gemeente nu verantwoordelijk is. De ondersteuning die als voorziening wordt geboden is daardoor vaker langdurig en heeft betrekking op meerdere leefgebieden. De raakvlakken met medische zorg, zoals huisartsen, verpleegkundigen en behandelaren, worden groter. Door middel van nieuwe contracten met aanbieders van ondersteuning en vernieuwing van de regels voor het toekennen van voorzieningen, speelt de gemeente in op deze ontwikkelingen.

Specifiek voor jeugd geldt dat wanneer jeugdigen (en hun ouders) zorg nodig hebben is een snelle inzet van de juiste (specialistische) jeugdhulp gewenst die bijdraagt aan de ontwikkeling en opvoeding van de jeugdige. De inzet kan hierbij organisatie-overstijgend zijn en waar mogelijk en nodig wordt de hulp tijdig en passend op- en afgeschaald. In situaties waarin de veiligheid van de jeugdige onder druk staat gaat het om borgen van de directe veiligheid waarna ruimte ontstaat voor stabiele veiligheid en inzet van hulp voor herstel en perspectief.

Ook in de maatschappelijke opvang is een basis gelegd om de komende jaren meer fundamentele verbeteringen te realiseren. De opvangcapaciteit is op orde gebracht, overlast is aangepakt en de uitstroom naar (weer) zelfstandig wonen is op gang gekomen. Met het Beleidskader opvang, wonen en herstel (2016/324154) is het startschot gegeven voor een transformatie van de domeinen maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Met ingang van 1 juli 2018 worden hiervoor nieuwe afspraken met aanbieders gemaakt en wordt regelgeving herzien. We zetten in op (1) preventie, door aan te sluiten op sociale en professionele netwerken op wijkniveau, (2) hersteltrajecten op maat, door integrale ondersteuning op alle leefgebieden (en een experiment met het verstrekken van een financiële stimulans aan daklozen), en (3) zelfstandig wonen, door op korte termijn meer kleinschalige, betaalbare woningen te realiseren, waaronder woonunits voor zorgwekkende zorgmijders. Bij deze ontwikkelingen trekken we samen op met gemeenten in de regio. Daarmee lopen we vooruit op de aangekondigde overheveling van de financiële middelen van centrumgemeente Haarlem naar alle gemeenten afzonderlijk per 2020.

Kaderstellende beleidsnota's

- Nota Samen voor Elkaar, op weg naar een nieuwe sociale infrastructuur ([2013/55659](#))

- Regionaal Kompas 2015-2020 ([2014/72764-3](#))
- Een Veilig Thuis 2015-2020 ([2014/72764-4](#))
- Nota 'Zorg voor Jeugd, Awbz, Participatiewet en Wmo (transitieplan specialistische ondersteuning sociaal domein) ([2013/469125](#))
- Transitie sociaal domein, beleidskader beschermd wonen ([2014/271414](#))
- Nota Maatschappelijke opvang dak- en thuislozen ([2015/83827](#))
- Plan van aanpak verbetering werkwijze huishoudelijke ondersteuning en dienstverlening bij toegang Wmo 2015 ([2016/208948](#))
- Beleidskader Opvang, wonen en herstel 2017-2020 ([2016/324154](#))

Beleidsvelden

Beleidsveld 2.1 Voorzieningen volwassenen

Wat mag het kosten?

		bedragen x € 1.000				
Bel. veld	Programma	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
	Lasten (exclusief mutaties reserves)					
2.1	Voorzieningen volwassenen	35.422	33.442	33.592	33.653	33.625
	Baten (exclusief mutaties reserves)					
2.1	Voorzieningen volwassenen	-8.384	-6.927	-3.070	-2.585	-2.585
Saldo lasten en baten excl. reserves		27.038	26.515	30.522	31.068	31.040

1. Versterken zelfstandigheid en participatie kwetsbare Haarlemmers

Wat willen we bereiken?

Haarlemmers kunnen zo lang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk thuis (blijven) wonen, zo zelfstandig mogelijk (blijven) functioneren en maatschappelijk (blijven) participeren. Daarvoor is goede en betaalbare ondersteuning beschikbaar en wordt kennis vanuit verschillende disciplines integraal ingezet. De Wmo 2015 heeft tot doel om kwetsbare burgers (met een verstandelijke, psychosociale, psychische, lichamelijke of zintuiglijke beperking) te ondersteunen bij het versterken van zelfstandigheid en deelname aan het maatschappelijk leven.

	Nul-		Streefwaarden						
Effectindicator	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Bron
Percentage cliënten Wmo dat aangeeft dat zij zich beter kunnen redden door de zorg/ondersteuning die zij krijgen	77% (2015)	77% (2015) ¹	79%	80%	81%	82%	83%	84%	Clëntervaringsonderzoek Wmo
Percentage cliënten Wmo dat aangeeft dat zij een betere kwaliteit van leven	70% (2015)	70% (2015) ¹	72%	73%	74%	75%	76%	77%	Clëntervaringsonderzoek Wmo

hebben door de
zorg/ondersteuning
die zij krijgen

¹ Het Cliëntervaringsonderzoek is in 2016 niet gehouden.

Zelfstandigheid en maatschappelijke participatie zijn moeilijk objectief vast te stellen begrippen. Iedere persoon hanteert daarvoor tot op zekere hoogte eigen, subjectieve maatstaven. Cliënten kunnen zelf het beste beoordelen of de maatschappelijke ondersteuning heeft geleid tot de beoogde zelfredzaamheid en participatie ([Sturen op uitkomsten](#), Nyfer, 2013). Om die reden wordt door organisaties én de gemeente met de cliënten in gesprek gegaan om de mate van zelfredzaamheid en participatie te bepalen.

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- a. De gemeente organiseert het verstrekken van materiële en/of immateriële voorzieningen, zoals begeleiding, huishoudelijke ondersteuning, woningaanpassingen en vervoersvoorzieningen. Dit kan in natura of als persoonsgebonden budget. Verstrekking wordt gebaseerd op onderzoek waarmee wordt vastgesteld dat een voorziening noodzakelijk is voor het behoud dan wel het versterken van zelfstandigheid en/of participatie in de samenleving.
- b. De gemeente kantelt een deel van de voorzieningen door lichtere vormen van ondersteuning vrij toegankelijk te maken, onder andere via het sociaal wijkteam. Haarlemmers met zwaardere problematiek kunnen gebruik maken van de voorziening begeleiding.

Prestatie- indicator	Nul- meting	Realisatie	Streefwaarden						Bron
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
a. Percentage cliënten Wmo dat aangeeft dat zij door de gemeente snel geholpen werden met hun hulpvraag	61% (2015)	61% (2015) ¹	63%	64%	65%	66%	67%	68%	Cliëntervarings- onderzoek Wmo
a. Percentage cliënten Wmo dat aangeeft dat de medewerker van de gemeente hen serieus nam	81% (2015)	81% (2015) ¹	83%	84%	85%	86%	87%	88%	Cliëntervarings- onderzoek Wmo
a. Percentage cliënten Wmo dat aangeeft dat zij de kwaliteit van de zorg/ondersteuning die zij krijgen goed vinden	71% (2015)	71% (2015) ¹	72%	73%	74%	75%	76%	77%	Cliëntervarings- onderzoek Wmo
a. Cliënten met een maatwerk-arrangement Wmo per 1000 inwoners	80 (2016)	80 (2016)		75	76	77	78	79	CBS - Monitor Sociaal Domein Wmo BZK

¹ Het Cliëntervaringsonderzoek is in 2016 niet gehouden.

2. Versterken voorzieningen jongvolwassenen en gezinsbegeleiding

Wat willen we bereiken?

Jongeren die jeugdhulp ontvangen en de leeftijd van 18 jaar bereiken blijven hulp ontvangen als verlenging van zorg nodig is vanuit de Wmo. De zorgvraag van de jongere is hierbij leidend en vanuit deze zorgvraag wordt het meest passende aanbod ingezet.

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- De gemeente maakt het mogelijk dat voor de groep jongeren die de leeftijd van 18 jaar bereiken en daarmee niet langer onder de Jeugdwet vallen, door jeugdhulpaanbieders ondersteuning vanuit de Wmo kan worden geboden als dit het meest passend is voor de cliënt.
- De gemeente zorgt dat gezinnen waarbij sprake is van problematiek bij kinderen/jongeren, in combinatie met problematiek van de ouder/opvoeder als gezin worden ondersteunt, zowel vanuit de Wmo als voorzieningen jeugd.

Beleidsveld 2.2 Voorzieningen jeugd

Wat mag het kosten?

		bedragen x € 1.000				
Bel. veld	Programma	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
	Lasten (exclusief mutaties reserves)					
2.2	Voorzieningen jeugd	29.005	28.979	29.266	29.345	29.354
	Baten (exclusief mutaties reserves)					
2.2	Voorzieningen jeugd	-90	-90	-90	-90	-90
Saldo lasten en baten excl. reserves		28.915	28.889	29.176	29.255	29.264

1. Ambulante jeugdhulp dicht bij huis inzetten

Wat willen we bereiken?

Zorg en ondersteuning worden zo dicht mogelijk bij huis ingezet en richten zich op de ondersteuningsbehoefte van de jeugdige en het gezin. Benadering vanuit de thuis- en gezinscontext en maatwerk zijn belangrijk. De hulp is erop gericht om het gezin in de eigen omgeving te laten participeren.

Effectindicator	Nul-		Streefwaarden						Bron
	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Jongeren met ambulante jeugdhulp als percentage van alle jongeren tot 18 jaar	7,2% (2015)	7,8% (2016)	-	8,5%	8,6%	8,6%	8,7%	8,7%	CBS BZK

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- De gemeente stimuleert en faciliteert samenwerking tussen zorgaanbieders, CJG en

andere organisaties. Hiervoor worden overlegtafels ingericht waar inhoud, kwaliteit en transformatie van de jeugdhulp op de agenda staan. Specialistische zorgaanbieders krijgen een consultatie en adviesfunctie om het erbij halen van expertise in een eerder stadium mogelijk te maken.

- b. Zorgaanbieders werken -waar mogelijk- met de best bewezen technieken en interventies. De gemeente stimuleert innovatie en vernieuwing in de zorg.

2. Jeugdhulp met verblijf

Wat willen we bereiken?

Zorg en ondersteuning buiten de thuiscontext wordt zo vroeg mogelijk ingezet waarbij gezinsvervangend verblijf de voorkeur heeft. Verblijf en behandeling dragen bij aan het oplossen van de ontstane problemen in de eigen omgeving, zodat een duurzame terugkeer naar het gezin of gezinsvervangend verblijf of doorstroom naar een voorziening waarin wordt toegewerkt naar zelfstandig wonen (al dan niet met vervolgzorg) mogelijk is. Waar mogelijk en nodig wordt een terugkeer naar onderwijs gerealiseerd.

Effectindicator	Nul-		Streefwaarden						
	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Bron
Jongeren met jeugdhulp met verblijf als percentage van alle jongeren tot 18 jaar	0,9% (2015)	1,05% (2016)	1,10%	1,10%	1,05%	1,0%	0,9%	0,9%	CBS BZK

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- a. De gemeente vindt het belangrijk dat kinderen kunnen opgroeien in een situatie die lijkt op een normale gezinssituatie en zet bij aanbieders in op de verdere ontwikkeling van de pleegzorg. Hierbij gaat het om varianten van pleegopvang, werving van pleeggezinnen en toereikende pleegzorgcapaciteit.
- b. De gemeente vraagt aanbieders de juiste zorg in te zetten en waar mogelijk vroeg af te schalen en een goede doorstroom te realiseren van jeugdigen van (hoog) specialistische voorzieningen naar passende vervolgvoorzieningen met verblijf.

3. Inzet Jeugdbescherming verminderen en inzet jeugdreclassering om verdere ontsporing en uitvallen van jongeren voorkomen

Wat willen we bereiken?

Zo veel mogelijk Haarlemse jeugdigen groeien op in een veilig opvoedklimaat. De gemeente wil de dalende trend in het aantal Ondertoezichtstellingen (OTS) voortzetten en voorkomen dat jongeren ontsporen en uitvallen.

Effectindicator	Nul-		Streefwaarden						
	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Bron
Jongeren met jeugdbescherming als percentage van alle jongeren tot	1,1% (2015)	0,9% (2016)	1,0%	0,9%	0,9%	0,8%	0,8%	0,8%	CBS BZK

18 jaar										
Jongeren met jeugdreclassering als percentage van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,4% (2015)	0,4% (2016)	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	CBS BZK

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- De expertise van de Gecertificeerde Instellingen (GI) wordt ingezet bij vrijwillige jeugdhulp. De GI ondersteunt hierbij het CJG en zorgt voor een goede inschatting van de veiligheidsrisico's op korte en lange termijn. Door een goede samenwerking rondom veiligheid wordt een jeugdbeschermingsmaatregel ingezet als niet anders mogelijk is.
- Complexe problematiek vraagt om een integrale, systeemgerichte werkwijze. Bij een OTS is het van belang dat de inzet van alle betrokken partijen bijdraagt aan het oplossen van de ontstane problemen in de eigen omgeving van de jeugdige. Hiermee kan een OTS worden verkort.
- De gemeente faciliteert verschillende jeugdhulpaanbieders om te voorkomen dat jongeren ontsporen en uitvallen. In geval van een reclasseringsmaatregel zet de gemeente in op passende zorg om de maatregel succesvol te kunnen afronden en verlenging hiervan te voorkomen. De gemeente ziet toe op samenwerking tussen partners op het gebied van zorg en veiligheid.

Beleidsveld 2.3 Opvang, wonen en herstel

Wat mag het kosten?

		bedragen x € 1.000				
Bel. veld	Programma	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
	Lasten (exclusief mutaties reserves)					
2.3	Opvang, wonen en herstel	58.423	57.340	56.840	56.840	56.840
	Baten (exclusief mutaties reserves)					
2.3	Opvang, wonen en herstel	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
	Saldo lasten en baten excl. reserves	54.423	53.340	52.840	52.840	52.840

1. Voorkomen sociale en maatschappelijke uitval

Wat willen we bereiken?

De gemeente wil voor alle psychisch kwetsbare Haarlemmers werken aan zo gewoon mogelijk wonen met herstelondersteuning, gericht op inclusie, volwaardig burgerschap, participatie en versterking van zelfredzaamheid. De buurten zijn betrokken; kwetsbare inwoners kunnen er prettig wonen, voelen zich welkom en kunnen meedoen.

Effectindicator	Nul-		Streefwaarden						Bron
	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Aantal geregistreerde daklozen:									Veldmonitor GGD
Oggz doelgroep	381 (2015)	422 (2016)	<350	<350	<325	<325	<300	<300	

Economische doelgroep	180 (2015)	47 (2016)	<150	<50	<25	<25	<25	<25
Longstay	7 (2015)	9 (2016)	<7	<7	<7	<7	<7	<7
Ongedocumenteerden	8 (2015)	4 (2016)	<12	<4	<4	<4	<4	<4
Jongeren	84 (2015)	60 (2016)	<75	<60	<60	<60	<60	<60

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- De gemeente breidt de expertise op het gebied van geestelijke gezondheidszorg (GGZ) in de sociaal wijkteams uit. Ook worden netwerken van GGZ-partners op wijkniveau versterkt. De signaleringskracht bij cliënten zelf wordt bevorderd (zelfmanagement en online behandeling (e-Health)), evenals bij het sociaal netwerk (voorlichting) en bij de professional in de buurt (methodieken voor lokale professionals, bijvoorbeeld die in sociaal wijkteams werken).
- De gemeente besteedt meer aandacht aan ontmoeting en een goede voorlichting aan inwoners over de cliënten om participatie en acceptatie in de buurt te bevorderen. Cliënten krijgen na een (intensief) traject gerichte nazorg: terugvalpreventie. Bemoeizorg wordt versterkt en beter aangesloten op lokale ondersteuningsstructuren.

2. Bevorderen herstel cliënten die voor korte of langere tijd beschermd wonen

Wat willen we bereiken?

De gemeente bevordert het herstel van cliënten in voorzieningen voor opvang en beschermd wonen door hen een traject op maat te bieden. Het hersteltraject bestaat uit meerdere onderdelen, hetzij gelijktijdig, hetzij na elkaar. Het principe één huishouden - één plan - één regisseur wordt aangehouden voor elke cliënt, ongeacht de zwaarte of lengte van het traject.

Effectindicator	Nul-		Streefwaarden						Bron
	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Gemiddelde verblijfsduur in maatschappelijke opvang in dagen ¹ : Oggz-doelgroep	199 (2015)	186 (2016)	180	160	140	120	100	100	Registratie uitvoeringspartners
Economische doelgroep	212 (2015)	191 (2016)	180	160	140	120	100	100	
Jongeren	164 (2015)	183 (2016)	<150	<130	<110	<90	<80	<80	

¹ Gemiddelde verblijfsduur van cliënten die gedurende het betrokken jaar zijn uitgestroomd.

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- De gemeente organiseert een duidelijke toegang tot voorzieningen voor opvang en beschermd wonen.
- De gemeente bevordert uitstroom uit voorzieningen door te zorgen dat hersteltrajecten worden georganiseerd, met zelfregie én trajectregie. Hierbij kan ook gebruik worden gemaakt van herstelconferenties en cliëntondersteuning om een zo passend mogelijk traject te arrangeren. In dit kader wordt geëxperimenteerd met het verstrekken van een financiële stimulans aan daklozen (Haarlem Project).

- c. De gemeente zorgt dat bij de ontwikkeling van herstelondersteuning er voorrang wordt gegeven aan drie leefgebieden: sociale relaties, werk en dagbesteding en omgaan met geld. Dit wordt onder andere gerealiseerd door middel van de verwerving van ondersteuning, de kanteling van (arbeidsmatige) dagbesteding naar de basisinfrastructuur en het sneller verstrekken van een briefadres aan daklozen.

3. Meer cliënten wonen zelfstandig

Wat willen we bereiken?

Veel meer cliënten willen en kunnen thuis in een zelfstandige woning wonen. Dat kan als zij flexibele herstelondersteuning krijgen. Daar waar nu 95% van de cliënten verblijft in diverse vormen van intramuraal wonen, kan en wil een substantieel deel de komende jaren zelfstandig wonen in een zelf gehuurde woning (thuis). Het streven is een reductie van circa 50% van de intramurale plekken.

Effectindicator	Nul-		Streefwaarden						Bron
	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Aantal mensen op de wachtlijst voor maatschappelijke opvang ¹	13 (2016)	13 (2016)	0	0	0	0	0	0	Registratie uitvoeringspartners

¹Het betreft mensen die feitelijk dakloos zijn en nergens anders onderdak hebben.

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- De gemeente bevordert dat zorgwoningen worden omgezet naar zelfstandige woningen.
- De gemeente bevordert dat meer woningen voor de doelgroep worden gerealiseerd. Om op korte termijn kleinschalige, betaalbare woningen beschikbaar te krijgen worden plannen uitgevoerd die door een daarvoor opgerichte taskforce worden voorgesteld. Ambitie is daarnaast om enkele woonunits (Skaeve Huse) te realiseren voor zorgwekkende zorgmijders.
- Om tegemoet te komen aan de ondersteuningsbehoefte van enkele specifieke groepen bevordert de gemeente de realisatie van een voorziening voor mensen met een dubbele of drievoudige diagnose (Domus Plus) en enkele tijdelijke plekken voor beschermd wonen in de ouderen- en gehandicaptenzorg.

Prestatie-indicator	Nul-		Streefwaarden						Bron
	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Aantal plaatsen maatschappelijke opvang voor: Oggz doelgroep	159 (2015)	173 (2016)	183	178	173	173	173	168	Gemeentelijke registratie
Economische doelgroep	100	108	108	105	105	102	102	99	
Longstay	22	29	46	44	44	42	42	40	
Ongedocumenteerden ¹	7	7	7	7	7	7	7	7	
Jongeren	22	22	22	22	22	22	22	22	Gemeentelijke registratie
a, b. Aantal plaatsen beschermd wonen	634 (2015)	631 (2016)	585	531	456	381	361	341	

a, b. Aantal mensen op de wachtlijst voor beschermd wonen	178 (2015)	150 (2016)	100	70	40	20	10	0	Gemeentelijke registratie
---	---------------	---------------	-----	----	----	----	----	---	---------------------------

¹ Er zijn geen aparte plaatsen voor ongedocumenteerden.

4. Minder huiselijk geweld en kindermishandeling

Wat willen we bereiken?

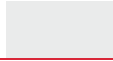
Minder huiselijk geweld en kindermishandeling. Huiselijk geweld komt vaker voor dan wordt gemeld. Om de gevolgen te beperken en recidive te voorkomen is het belangrijk dat onveilige situaties worden gemeld en geregistreerd. Het streven is om even veel meldingen te krijgen en minder herhaalmeldingen.

Effectindicator	Nul-		Streefwaarden						Bron
	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Aantal politiemeldingen huiselijk geweld in de veiligheidsregio Kennemerland	1.838 (2004)	2.538 (2012) 3.205 (2013) 3.598 (2014) 2.840 (2015) 3.589 (2016)	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	Registratie Veilig Thuis

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

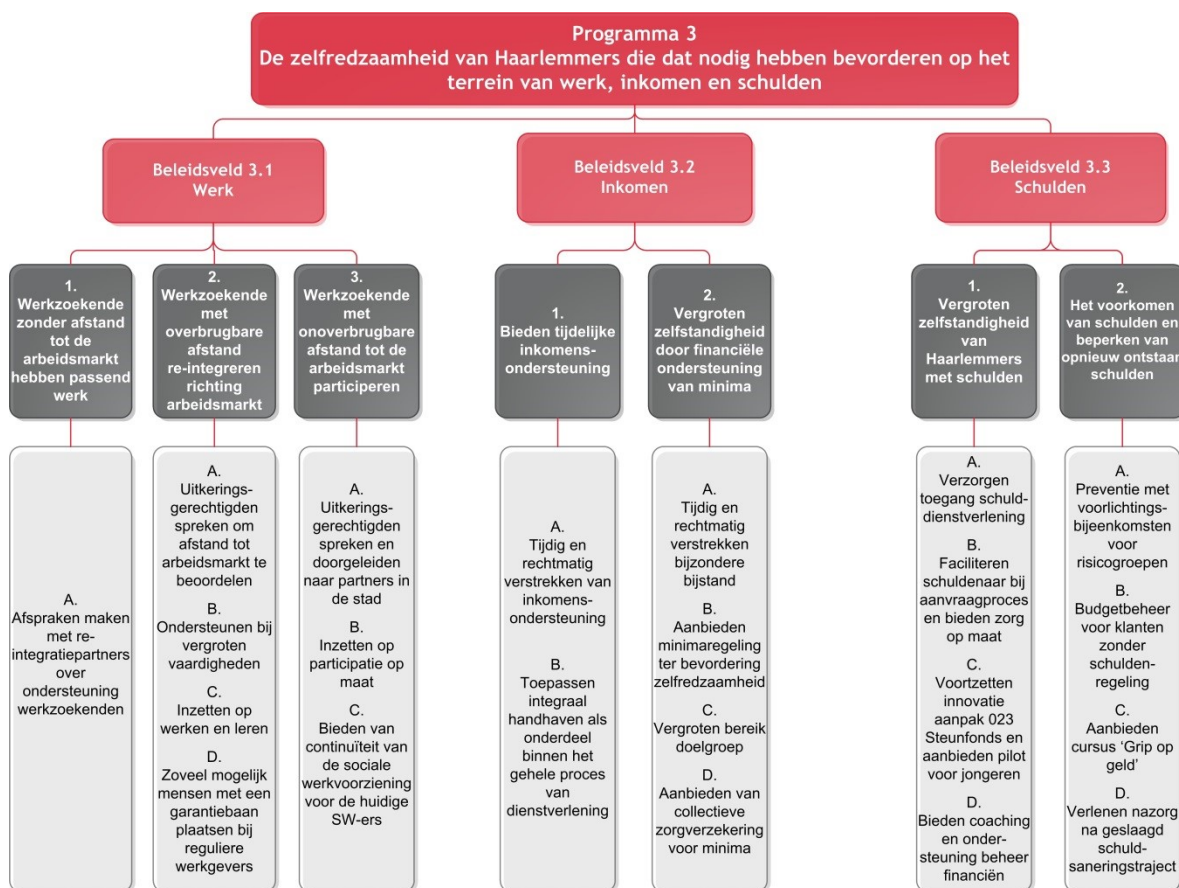
- De gemeente faciliteert Veilig Thuis waardoor zo snel mogelijk en met zo min mogelijk schakels goede zorg en/of ondersteuning ingezet kan worden om de veiligheid van jeugdigen, volwassenen en ouderen te borgen. De gemeente werkt aan de doorontwikkeling van een multidisciplinaire aanpak van huiselijk en seksueel geweld en kindermishandeling voor acute en structureel onveilige situaties. De gemeente ziet toe op naleving van de Wet Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling door hulp- en dienstverlenende organisaties in de stad. Het streven is meer adviezen aan professionals te geven.
- De gemeente faciliteert de vrouwenopvang, die ambulante hulp biedt en als het niet anders kan wordt gezinnen een noodbed of crisisopvang geboden. Zij worden zo snel mogelijk begeleid richting zelfstandig wonen, al dan niet met (ambulante) begeleiding. Extra aandacht wordt besteed aan het voorkomen van opvang, het begeleiden van slachtoffers waaronder meegekomen kinderen en het verlenen van nazorg. De vrouwenopvang zorgt voor begeleiding van slachtoffers van huiselijk geweld die een AWARE noodknop krijgen.
- De gemeente stimuleert de inzet van het Tijdelijk Huisverbod door het subsidiëren van crisisinterventie en casemanagement door Veilig Thuis en de inzet van begeleiding vanuit Reclassering Nederland.

Prestatie-indicator	Nul-		Streefwaarden						Bron
	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
c. Aantal opgelegde huisverboden in de Veiligheidsregio Kennemerland	46 (2009)	80 (2012) 64 (2013) 81 (2014) 71 (2015)	80	75	70	65	60	55	Huisverbod Online

Programma 3 Werk inkomen en schulden

Commissie	Samenleving
(Coördinerende) Portefeuilles	Werk, Economische Zaken, Sociale Zaken, Coördinatie sociaal domein
Afdeling(en)	Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Programmadoelstelling (missie)

De gemeente Haarlem ondersteunt inwoners op het terrein van werk, inkomen en schulden als ze dat nodig hebben. De belangrijkste opgave van de Participatie wet is om zoveel mogelijk mensen te laten deelnemen aan de samenleving. Mensen worden begeleid naar werk en ontvangen (tijdelijke) financiële ondersteuning als betaald werk niet of nog niet aan de orde is. Alle Haarlemmers, ook de Haarlemmers met een uitkering, moeten kunnen meedoen aan de samenleving door werk, opleiding of andere vormen van participatie, zoals vrijwilligerswerk of arbeidsmatige dagbesteding.

Context en achtergronden

Koersdocument Werk en Inkomen

De gemeenteraad heeft in de zomer van 2016 het Koersdocument Werk en Inkomen ([2016/255654](#)) vastgesteld. Het Koersdocument heeft als uitgangspunt dat alle Haarlemmers met een bijstandsuitkering meedoen in de samenleving, door werk, opleiding of vrijwilligerswerk. Bij voorkeur met betaald werk. Lukt dat niet, dan zijn er vele andere mogelijkheden voor participatie. Wie dat niet zelfstandig lukt, wordt gestimuleerd en ondersteund.

De afgelopen jaren lag de focus op ondersteuning van uitkeringsgerechtigden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt. Deze inzet is verlegd naar mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Dit gebeurt, samen met partners in de stad te vinden, volgens de principes 'Ken je klant' en 'Ken je stad'.

- Ken je klant: Inzetten op participatie vereist dat we meer weten van de inwoners in ons uitkeringsbestand dan nu het geval is. Welke talenten en mogelijkheden om te werken en te participeren hebben zij? Om dit te realiseren, is het nodig om eerst te investeren. Een deel van de uitkeringsgerechtigden hebben we al enige tijd (soms enkele jaren) niet gesproken over hun inzetbaarheid.
- Ken je stad: Welke voorzieningen en initiatieven in de stad en dorp sluiten hier op aan? En welke nieuwe initiatieven moeten er ontwikkeld worden om iedereen te laten participeren.

De gemeente spreekt alle werkzoekenden die een beroep op de Participatiewet en brengt hun talenten en mogelijkheden in beeld. De resultaten van deze inspanning zullen in de loop van 2018 en 2019 zichtbaar worden. naar verwachting leidt een en ander tot effecten op uitstroom en omvang van het bestand. De exacte omvang hiervan en het structurele effect laten zich moeilijk voorspellen en zijn niet meegenomen in de streefwaarden van de indicatoren.

Instrumenten uit de Participatiewet

De gemeente zet in op een breed palet aan re-integratie- en participatievoorzieningen voor de verschillende doelgroepen van de Participatiewet. Hierbij wordt, waar mogelijk, de samengewerkt met initiatieven in de stad. In het ondersteuningsaanbod wordt onderscheid gemaakt in werkzoekenden zonder afstand tot de arbeidsmarkt, werkzoekenden met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt en werkzoekenden met een onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt.

Afbouw sociale werkvoorziening

Sinds 2015 is er geen instroom meer mogelijk in de sociale werkvoorziening. In de meicirculaire 2017 heeft het Rijk inzicht gegeven in de ontwikkeling van de middelen die beschikbaar worden gesteld voor resterende werknemers in de sociale werkvoorziening. De rijkssubsidie blijft onvoldoende om de loonkosten van deze werknemers te dekken. In de Kadernota 2017 ([2017/213926](#)) is besloten dit tekort de komende jaren (2017-2019) te dekken uit de reserve sociaal domein. Daarmee wordt voorkomen dat het tekort te zwaar gaat drukken op de reguliere re-integratiemiddelen en er geen financiële ruimte is om aan de andere ambities en verplichtingen binnen dit domein invulling te geven.

Verkenning Participatiebedrijf

De gemeente verkent de mogelijkheid om te komen tot een Participatiebedrijf waarin de activiteiten van Paswerk en Pasmatch samen worden gebracht. Hierbij zou dan ook de uitvoering van de oude SW-regeling, het organiseren van leerwerktrajecten en de toeleiding naar Garantiebanen en Beschut werk bijeen worden gebracht. Dat biedt de mogelijkheid om de kennis over deze doelgroep en de voorzieningen die nodig zijn om deze doelgroep effectief naar werk te begeleiden, te bundelen. De aansturing op de ontwikkeling kan dan ook eenduidig en integraal worden georganiseerd.

Ontwikkelingen in de bijstand en de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten (BUIG)

Het aantal bijstandsgerechtigden in de gemeente Haarlem neemt nog steeds toe. Deze stijging is te verklaren door de komst van statushouders die in Haarlem worden gehuisvest en door de instroom van doelgroepen die voorheen aanspraak konden maken op Wajong of de Wet sociale werkvoorziening en nu aangewezen zijn op bijstand. Daarnaast is er de verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd: in 2017 is de leeftijdsgrens met drie maanden

verhoogd tot 65 jaar en 9 maanden. Dat betekent dus dat de uitstroom van de bijstand naar de AOW eveneens drie maanden langer duurt.

Naar verwachting stijgen de uitgaven voor de BUIG als gevolg van de toename van het aantal bijstandsgerechtigden in Haarlem. De hoogte van het budget voor de komende jaren is nog onzeker.

Schulddienstverlening

In het beleidsplan schulddienstverlening 'Stevig op eigen benen' ([2016/191640](#)) zijn de uitgangspunten uit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) opgenomen.

Met het uitvoeren van het beleidsplan heeft de gemeente Haarlem onder andere ingezet op het verbreden van de toegang tot schulddienstverlening. De gemeente bepaalt individueel welke hulp het beste past bij de hulpvrager en levert hiermee maatwerk. Daarbij biedt de gemeente schulddienstverlening op maat aan specifieke doelgroepen zoals, kwetsbare Haarlammers met multi-problematiek, gezinnen met minderjarige kinderen en dak- en thuislozen. Voor de klanten die verdere flankerende hulpverlening nodig hebben, verwijst de gemeente door naar de ketenpartners, waar zij een nauw samenwerkingsverband mee heeft.

Minimabeleid

Armoede is een belangrijke reden waarom mensen niet, of minder, meedoen aan de samenleving. Hierdoor wordt hun netwerk kleiner en neemt de stimulans om actief te zijn af. Onderzoek toont aan dat armoede het denken beperkt. Je bent minder goed in staat om lange termijn keuzes te maken. Daardoor is het lastig om perspectief te zien en in actie te komen om je situatie te veranderen. Financiële ondersteuning kan helpen om dat perspectief weer te bieden. In het beleidsplan Minimabeleid 'Samen actief tegen armoede'

([2015/488128](#)) zijn vijf speerpunten opgenomen:

1. Versterken zelfredzaamheid en participatie
2. Preventie van langdurige armoede en schulden
3. Verminderen van armoede bij kinderen en jongeren
4. Ondersteuning van mensen die leven van een laag inkomen
5. Vergroten van bereik en vereenvoudigen van regelgeving

Handhaving

Ons sociale zekerheidsstelsel is gebaseerd op solidariteit. Om dit stelsel in stand te houden is blijvend draagvlak in de samenleving nodig. Toezicht op naleving speelt hierin een belangrijke rol want als er regels gesteld worden moeten deze ook gehandhaafd worden. De gemeente wil het misbruik, het oneigenlijk gebruik van voorzieningen en het niet nakomen van verplichtingen minimaliseren. Het niet nakomen van verplichtingen mag niet lonen en een voorziening wordt alleen door de gemeente aangeboden als dat doelmatig en rechtmatig is. Onwetendheid wordt anders behandeld dan onwil. De focus ligt dan ook op zowel preventieve als op repressieve maatregelen. De uitwerking van een goede balans tussen preventieve en repressieve inzet op handhaving is opgenomen in de beleidsnota Handhaving Participatiewet IOAW en IOAZ.

Uitvoeringscapaciteit afdeling Sociale zaken

De formatie van de afdeling Sociale zaken beweegt mee met het aantal bijstandsgerechtigden. Verandering in de capaciteit vindt plaats als er sprake is van een mutatie in het bestand van 5% of meer ten opzichte van het laatste ijkmoment.

Kaderstellende nota's

- Uitvoeringsprogramma Participatiewet juni 2015-juni 2016 ([2015/162169](#))
- Beleidskeuzenota Participatiewet Haarlem en Zandvoort ([2013/469125](#))
- Samen voor elkaar ([2012/172892](#))
- Samen voor elkaar: groeien naar financiële zelfredzaamheid ([2012/338471](#))
- Transformatienota sociaal domein ([2015/168421](#))
- Beleidsplan Schulddienstverlening 2016-2019 Stevig op eigen benen ([2016/191640](#))

- Koersdocument Werk en inkomen ([2016/255654](#))
- Nota Samen actief tegen armoede 2016-2020 ([2015/488128](#))

Beleidsvelden

Beleidsveld 3.1 Werk

Wat mag het kosten?

		bedragen x € 1.000				
Bel. veld	Programma	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
	Lasten (exclusief mutaties reserves)					
3.1	Werk	23.266	23.052	19.835	19.808	19.497
	Baten (exclusief mutaties reserves)					
3.1	Werk	0	0	0	0	0
Saldo lasten en baten excl. reserves		23.266	23.052	19.835	19.808	19.497

1. Werkzoekenden zonder afstand tot de arbeidsmarkt hebben passend werk

Wat willen we bereiken?

Alle Haarlemmers die daar toe in staat zijn hebben passend werk zodat zij in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien.

Effectindicator	Nul-		Streefwaarden						
	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Bron
Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	681,5 (2008)	639,9 (2012) 634,8 (2013) 627,7 (2014) 618,0 (2015) 623,9 (2016)	-	625	625	625	625	625	LISA BZK
Netto arbeids-participatie: het percentage van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de totale beroepsbevolking	68,3% (2011)	68,1% (2012) 67,9% (2013) 67,3% (2014) 68,7% (2015) 68,8% (2016)	-	68,8%	68,8%	68,8%	68,8%	68,8%	CBS BZK
Percentage werkloze jongeren van het totaal aantal jongeren in de leeftijd van 16-22 jaar	3,03% (2005)	1,07% (2012) 1,38% (2016)	-	1,38%	1,38%	1,38%	1,38%	1,38%	Verwey Jonkers Instituut - Kinderen in Tel BZK

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- a. De gemeente maakt afspraken met re-integratiepartners over ondersteuning voor werkzoekenden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt. Dit gebeurt in de vorm van directe bemiddeling naar werk, netwerk- en sollicitatietrainingen en ondersteuning bij het zoeken naar vacatures. De gemeente werkt, samen met partijen op het Werkplein, aan een sluitende aanpak naar werk om werkzoekenden te activeren snel werk te vinden.

Prestatie-indicator	Nul-meting	Realisatie			Streefwaarden				Bron
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
a. Percentage beëindigingen van uitkeringen i.v.m. aanvaarden werk	8,9% (2015)	8,9% (2015) 23,6% (2016)	8,9%	8,9%	8,9%	8,9%	8,9%	8,9%	Gemeentelijke registratie

2. Werkzoekenden met overbrugbare afstand re-integreren richting arbeidsmarkt

Wat willen we bereiken?

Haarlemmers voor wie betaald werk door omstandigheden nog niet haalbaar is, werken aan hun re-integratie richting de arbeidsmarkt.

Effectindicator	Nul-meting	Realisatie			Streefwaarden				Bron
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	101,1 (2015)	101,1 (2015) 91 (2016)	-	91	91	91	91	91	CBS BZK

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- a. Uitkeringsgerechtigden worden gesproken, waarbij de afstand tot de arbeidsmarkt wordt beoordeeld en doorgeleiding plaatsvindt naar re-integratiepartners.
- b. De gemeente ondersteunt uitkeringsgerechtigden bij het vergroten van werknemersvaardigheden en het behalen van de juiste kwalificaties en zet in op een combinatie van leren en werken.
- c. De gemeente zet in op een combinatie van leren en werken voor werkzoekenden met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. In samenwerking met re-integratiepartners worden werknemersvaardigheden van werkzoekenden vergroot en kan werkervaring worden opgedaan. Andere mogelijkheden zijn sollicitatietraining, opleiding en matching op een baan. In 2018 wordt specifieke aandacht besteed aan statushouders, ex gedetineerden en jongeren.
- d. De gemeente plaatst in samenwerking met de re-integratiepartners, het werkplein en het werkgeversservicepunt zoveel mogelijk mensen in een garantiebaan bij een reguliere werkgever.

Prestatie-indicator	Nul-meting	Realisatie			Streefwaarden				Bron
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
a. Aantal plaatsingen op garantiebanen	220 (2016)	220 (2016)	50	50	50	50	50	50	Gemeentelijke registratie

3. Werkzoekenden met onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt participeren.

Wat willen we bereiken?

Haarlemmers voor wie betaald werk door omstandigheden nog niet haalbaar is, participeren in de samenleving.

Effectindicator	Nul-		Streefwaarden						Bron
	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Aantal SW'ers in standaard eenheden (SE)	729	702	615	599	576	560	530	530	Gemeentelijke registratie
	(2010)	(2012)							
		685							
		(2013)							
		684							
		(2014)							
		649							
		(2015)							
		649							
		(2016)							

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- Uitkeringsgerechtigden worden gesproken, waarbij alle leefdomeinen worden uitgevraagd en doorgeleiding plaatsvindt naar partners in de stad.
- De gemeente zet in op participatie op maat, zoals vrijwilligerswerk of arbeidsmatige dagbesteding. De gemeente werkt hierbij samen met maatschappelijke partners in de stad.
- De gemeenten zorgt voor continuïteit van de sociale werkvoorziening voor de huidige groep SW'ers die daar werkzaam zijn, totdat zij uitstromen omdat zij de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt.

Beleidsveld 3.2 Inkomen

Wat mag het kosten?

bedragen x € 1.000						
Bel. veld	Programma	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
	Lasten (exclusief mutaties reserves)					
3.2	Inkomen	66.110	65.183	65.247	65.247	65.247
	Baten (exclusief mutaties reserves)					
3.2	Inkomen	-52.513	-52.513	-52.513	-52.513	-52.513
Saldo lasten en baten excl. reserves		13.597	12.670	12.734	12.734	12.734

1. Bieden tijdelijke inkomensondersteuning

Wat willen we bereiken?

Haarlemmers krijgen tijdelijk inkomensondersteuning als zij niet op andere wijze in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Misbruik en oneigenlijk gebruik van voorzieningen is minimaal en verplichtingen worden nagekomen.

Effectindicator	Nul-		Streefwaarden						
	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Bron
Procentuele groei van het uitkeringsbestand van de gemeente Haarlem	5,76 % (2015)	5,76% (2015)	6%	6%	6%	6%	6%	6%	Gemeentelijke registratie
Aantal uitkeringsgerechtigden die een participatiewet-uitkering ontvangt	2.536 (2009)	2.648 (2011) 2.808 (2012) 3.245 (2013) 3.441 (2014) 3.597 (2015) 3.725 (2016)	3.800	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	Gemeentelijke registratie
Percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen	5,77% (2005)	4,89% (2012) 4,94% (2012) 5,42% (2015) 5,8% (2016)	5,8%	5,8%	5,8%	5,8%	5,8%	5,8%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel BZK
Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners	358,4 (2015)	358,4 (2015)	360	360	360	360	360	360	CBS BZK
Duur van de uitkeringsperiode,									Gemeentelijke registratie

gekoppeld aan categorieën van Divosa:									
Korter dan één jaar	930 (2015)	873 (2016)	600	600	600	600	600	600	
Duur 1-3 jaar	1.016 (2015)	1.102 (2016)	700	700	700	700	700	700	
Langer dan 5 jaar	994 (2015)	1.096 (2016)	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	1.100	

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- De gemeente verleent tijdig inkomensondersteuning aan Haarlemmers die hiervoor op grond van Participatiewet in aanmerking komen.
- De gemeente past integraal handhaven toe als onderdeel binnen het gehele proces van dienstverlening, met focus op zowel preventieve als repressieve maatregelen. De gemeente beëindigt, op basis van rechtmatigheids- en fraudeonderzoeken, onrechtmatig verstrekte uitkeringen.

Prestatie-indicator	Nul-meting	Realisatie		Streefwaarden					Bron
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
a. Gemiddelde afhandeltermijn (in dagen) van de aanvragen Participatiewet-uitkering	47 (2015)	50 (2016)	42	42	42	42	42	42	Gemeentelijke registratie
a. Percentage klanten in de uitkering dat een sanctie of korting krijgt op de uitkering	1,8% (2015)	1,44% (2016)	1,8%	1,8%	1,8%	1,8%	1,8%	1,8%	Gemeentelijke registratie

2. Vergroten zelfstandigheid door financiële ondersteuning van minima

Wat willen we bereiken?

De zelfstandigheid en participatie van Haarlemmers met een minimuminkomen wordt vergroot door hen een financieel vangnet en ondersteuning te bieden.

Effectindicator	Nul-meting	Realisatie	Streefwaarden						Bron
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Aantal toekenningen individuele bijzondere bijstand	1.531 (2012)	2.238 (2013) 1.737 (2014) 1.983 (2015) 2.117 (2016)	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	Gemeentelijke registratie
Aantal toekenningen minimaregelingen	3.234 (2013)	3.996 (2014)	6.300	6.300	6.300	6.300	6.300	6.300	Gemeentelijke registratie

		3.862 (2015)							
		6.220 (2016)							
Aantal Haarlemmers dat gebruik maakt van individuele bijzondere bijstand	1.206 (2014)	1.336 (2015) 1.554 (2016)	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500	Gemeentelijke registratie
Aantal minimahuishoudens met Haarlem pas	4.991 (2012)	5.722 (2015) 5.896 (2016)	5.800	5.800	5.800	5.800	5.800	5.800	Gemeentelijke registratie
Aantal Haarlemmers dat gebruik maakt van een minimaregeling	2.238 (2013)	2.580 (2014) 3.080 (2015) 3.960 (2016)	3.100	3.100	3.100	3.100	3.100	3.100	Gemeentelijke registratie
Aantal kinderen dat een beroep doet op Jeugdsportfonds en Jeugdcultuurfonds	193 (2010)	480 (2012) 424 (2013) 708 (2014) 1.219 (2015) 1.133 (2016)	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	1.250	Registratie JSF/JCF

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- De gemeente verstrekt tijdig en rechtmatig bijzondere bijstand aan hen die recht hebben op inkomensondersteuning voor specifieke kosten.
- De gemeente biedt minimaregelingen aan om de financiële zelfstandigheid van gezinnen te bevorderen en kinderen te laten participeren in de samenleving zodat zij een goede start hebben in hun leven.
- De gemeente draagt er zorg voor dat meer mensen uit de doelgroep bereikt worden door onder andere laagdrempelige en toegankelijke informatie en door samenwerking met partners in de stad.
- De gemeente draagt bij aan de gezondheid van mensen door het aanbieden van een collectieve zorgverzekering voor minima, zodat zorgkosten geen belemmering hoeven zijn om gebruik te maken van medische hulp.

Prestatie-indicator	Nul-meting	Realisatie		Streefwaarden					Bron
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
a. Percentage aanvragen bijzondere bijstand binnen wettelijke termijn afgehandeld	87% (2012)	89% (2013) 91% (2014) 98% (2015) 94% (2016)	98%	98%	98%	98%	98%	98%	Gemeentelijke registratie
a. Percentage aanvragen inkomensondersteuning binnen wettelijke termijn afgehandeld	55% (2012)	72% (2013) 75% (2014) 82% (2015) 78% (2016)	80%	80%	80%	80%	80%	80%	Gemeentelijke registratie

Beleidsveld 3.3 Schulden

Wat mag het kosten?

		bedragen x € 1.000				
Bel. veld	Programma	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
	Lasten (exclusief mutaties reserves)					
3.3	Schulden	3.349	3.249	3.008	3.008	3.008
	Baten (exclusief mutaties reserves)					
3.3	Schulden	-441	-441	-441	-441	-441
	Saldo lasten en baten excl. reserves	2.908	2.808	2.567	2.568	2.568

1. Vergroten zelfstandigheid van Haarlemmers met schulden

Wat willen we bereiken?

De financiële zelfstandigheid van Haarlemmers met schulden wordt vergroot.

Effectindicator	Nul-		Streefwaarden						Bron
	meting	Realisatie	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Aantal geslaagde schuldbemiddelings-trajecten (na drie jaar)	75 (2013)	104 (2014) 129 (2015) 101 (2016)	100	100	100	100	100	100	Gemeentelijke registratie

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- De gemeente zorgt voor toegang tot schulddienstverlening voor alle inwoners die hulp nodig hebben en zorgt voor ondersteuning en begeleiding bij het oplossen, beperken en terugbrengen van hun schulden.
- De gemeente faciliteert de schuldenaar bij het aanvraagproces en biedt zoveel mogelijk maatwerk. Daarvoor heeft de gemeente afspraken gemaakt met diverse ketenpartners gericht op vroeg-signalering en tijdige afstemming. Het doel van dit traject is het oplossen van schulden, het beperken van verder oplopende schulden en het voorkomen van crisissituaties.
- De gemeente zet de innovatieve Goede Gieren-aanpak voort onder de naam '023 Steunfonds'. Daarnaast is er de pilot 'New Future' voor jongeren. Met deze aanpak wordt klanten een maatwerkoplossing geboden om weer perspectief te krijgen op een schuldevrije toekomst.
- De gemeente biedt coaching en ondersteuning bij het beheren van financiën via het project Budget Ondersteuning Op Maat (BOOM). BOOM biedt nazorg aan de klanten die een schuldregelingstraject hebben gevolgd.

Prestatie-indicator	Nul-meting	Realisatie			Streefwaarden				Bron
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
a. Aantal gestarte schulddienstverleningstrajecten	129 (2014)	205 (2015) 228 (2016)	200	200	200	200	200	200	Gemeentelijke registratie

2. Het voorkomen van schulden en beperken van opnieuw ontstaan van schulden

Wat willen we bereiken?

Het voorkomen van schulden bij Haarlemmers en het voorkomen van nieuwe schulden bij Haarlemmers die al een schulddienstverleningstraject doorlopen (hebben).

Wat gaan we ervoor doen in 2018?

- De gemeente zet in op preventie met voorlichtingsbijeenkomsten voor risicogroepen waaronder jongeren, gedetineerden en uitkeringsgerechtigden. Door middel van groepstrainingen, individuele doorstroom- en uitstroomgesprekken worden klanten getraind en begeleid om zelf hun financiële administratie te beheren en om herhaling te voorkomen.
- De gemeente neemt ter preventie klanten zonder een schuldenregeling in budgetbeheer. Hiermee kan ook beschermingsbewind voor klanten voor wie dit een te zwaar middel is, voorkomen worden.
- De gemeente biedt de cursus 'Grip op geld' aan als vast onderdeel van het schuldbemiddelingstraject. De gemeente biedt budget coaching aan voor de klanten die in volledig budgetbeheer zitten met een actieve schuldenregeling. Klanten in een minnelijke schuldsanering krijgen na circa 24 maanden budgetcoaching.
- De gemeente neemt drie en zes maanden na afloop van een geslaagd schuldregelingstraject contact op met de klant voor het verlenen van nazorg.

Prestatie-indicator	Nul-meting	Realisatie			Streefwaarden				Bron
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
b. Aantal deelnemers aan preventieve voorlichtingsbijeenkomsten	30 (2009)	180 (2010) 200 (2012) 250 (2012) 619 (2013) 525 (2014) 1.014 (2015) 850 (2016)	600	600	600	600	600	600	Gemeentelijke registratie